

**EKONOMI
HÖGSKOLAN**
Lunds universitet

Kandidatuppsats: 10 poäng
Företagsekonomiska institutionen
Juni 2004

Onoterade företags inställning till IAS 16

Handledare:

Kristina Artsberg

Författare:

Henrik Kristensen

Fredrik Lovén

Otto Lundkvist

Olof Sjögren

Uppsatsens titel: Onoterade företags inställning till IAS 16

Seminariedatum: 2004-06-09

Ämne/Kurs: 581 Kandidatseminarium, 10 poäng

Författare: Henrik Kristensen
Fredrik Lovén
Otto Lundkvist
Olof Sjögren

Handledare: Kristina Artsberg

Fem nyckelord: IAS 16, redovisningsprincip, onoterade företag, verkligt värde, SOU2003:71

Syfte: Vi vill med denna studie lyfta fram de onoterade företagens åsikter och inställningar inför ett eventuellt införande av IFRS även för dem. Detta vill vi göra för att ge en konkret bild av tankegångarna i dessa företag. Denna studie kan ge intressenter och beslutsfattare en förståelse för hur dessa företag kommer att reagera om det beslutas att de får, alternativt ska redovisa enligt IFRS.

Metod: Att intervjua nyckelpersoner på ett mindre antal fallföretag. En små-N-studie med deduktiv utgångspunkt.

Teoretiska perspektiv: Teorier kring val av redovisningsprincip och verkligt värde.

Empiri: I empiriavsnittet presenteras den data som inhämtats genom intervjuer i fallföretagen.

Slutsatser: Samtliga fallföretag visade sig ha en låg kunskapsnivå om IASB och IFRS. Det vi kommit fram till är att det är de relativa fördelarna som respektive redovisningsprincip medför som avgör hur våra fallföretag ställer sig till ett eventuellt införande av IFRS. Då de relativa fördelarna för respektive företag skiljde sig åt, skiljde sig därmed också deras inställning till att övergå till IFRS och särskilt alternativprincipen i IAS 16

Title: Attitudes Towards IAS 16 in Unlisted Companies

Seminar date: 2004-06-09

Course: Bachelor thesis in business administration, 10 Swedish Credits (15 ECTS)

Authors: Henrik Kristensen
Fredrik Lovén
Otto Lundkvist
Olof Sjögren

Advisor: Kristina Artsberg

Key words: IAS 16, accounting policy, unlisted companies, fair value, SOU2003:71

Purpose: The purpose of this study is to bring forth unlisted companies attitudes towards a future implementation of IFRS. By doing this, we wish to shed light on the thoughts and opinions in these companies regarding the possible change in accounting policy. This study can give decision-makers an idea of how unlisted companies will react if it were decided that the implementation of IFRS would include them.

Methodology: To interview relevant employees in a small number of unlisted companies. A small-N-study using a deduction approach.

Theoretical perspectives: Theories about accounting policy choice & fair value.

Empirical foundation: The data that has been collected through interviews with employees in the companies.

Conclusions: All the companies we interviewed showed little knowledge of IASB and IFRS. What we have concluded is that it's the relative advantages that each company is likely to receive that determine their attitude towards a change in accounting policy. The relative advantages varied between the different companies and therefore also their attitude towards changing accounting policy to IFRS, and IAS 16 in particular.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problemdiskussion.....	2
1.3 Syfte.....	3
1.4 Avgränsningar.....	3
2. METOD	5
2.1 Metod för inledning och bakgrund.....	5
2.2 Metod för teoriavsnitt.....	5
2.2.1 Deduktiv metod.....	5
2.2.2 Litteratursökning.....	6
2.2.3 Referensramens disposition.....	7
2.3 Metod för empiriavsnitt.....	7
2.3.1 Kvalitativ eller kvantitativ datainsamlingsmetod.....	7
2.3.1.1 Små-N-studier.....	8
2.3.2 Frågemetoder.....	9
2.3.2.1 Intervjuerna.....	11
2.3.3 Val av företag och intervjuobjekt.....	12
2.3.3.1 Urvalsmetod.....	13
2.4 Metod- och källkritik.....	14
2.4.1 Val av metod.....	14
2.4.2 Intervjuerna.....	14
2.4.3 Val av teorier.....	15
3. TEORI	16
3.1 Teori kring val av redovisningsprincip.....	16
3.1.1 Faktorer som påverkar ledningens reaktion till redovisningsstandards.....	17
3.1.1.1 Förändringsmotstånd.....	17
3.1.1.2 Relativa fördelar.....	17
3.1.1.2.1 Earnings management.....	18
3.1.1.2.2 Användarvänlighet.....	19
3.1.1.3 Överensstämmelse med normer.....	20
3.1.1.4 Kommunikationsaspekter.....	20
3.1.2 Annan forskning på området.....	21
3.1.2.1 Ändringar i redovisningsprincip av skatteskäl.....	21
3.1.2.2 Förvärvsmetod eller poolningsmetod.....	21
3.1.2.3 Avdragsrapportering av skatteskäl.....	22
3.2 Jämförelse mellan IAS 16 och svenska regelverk.....	22
3.2.1 Definition av materiella anläggningstillgångar.....	22
3.2.2 När skall en materiell anläggningstillgång tas upp i redovisningen?.....	23
3.2.3 Vad skall ingå i anskaffningsvärdet som bokförs?.....	23
3.2.4 Värdering efter anskaffningstidpunkten.....	24
3.2.5 Avskrivningar.....	26
3.2.6 Sammanfattning av jämförelsen.....	27
3.3 Verkligt värde.....	27
3.3.1 Olika synsätt på verkligt värde.....	27

3.3.2	Värdering till anskaffningsvärde.....	27
3.3.3	Värdering till nyttjandevärde	29
3.3.4	Värdering till försäljningsvärde	30
3.3.5	IASBs definition av verkligt värde.....	30
3.4	Värdering till historiskt anskaffningsvärde.....	31
3.4.1	Historiskt anskaffningsvärde.....	31
3.4.1.1	Argument för värdering enligt historiskt anskaffningsvärde	32
3.4.1.2	Argument emot värdering enligt historiskt anskaffningsvärde	32
4.	EMPIRI	34
4.1	Höie.....	34
4.1.1	Presentation av Höie	34
4.1.2	Höie om IASB och redovisningens syfte	34
4.1.3	Höie om historiska anskaffningsvärden	35
4.1.4	Höie om verkliga värden	35
4.1.5	Höie om byte av redovisningsprincip.....	36
4.1.6	Höie om skillnader mellan onoterade och noterade företag	37
4.2	Lunds energi	37
4.2.1	Presentation av Lunds energi	37
4.2.2	Lunds energi om IASB och redovisningens syfte	37
4.2.3	Lunds energi om historiska anskaffningsvärden	39
4.2.4	Lunds energi om verkliga värden	39
4.2.5	Lunds energi om byte av redovisningsprincip	40
4.2.6	Lunds energi om skillnader mellan onoterade och noterade företag	41
4.3	Wallin & Dalholm	42
4.3.1	Presentation av Wallin & Dalholm	42
4.3.2	Wallin & Dalholm om IASB och redovisningens syfte	42
4.3.3	Wallin & Dalholm om historiska anskaffningsvärden	43
4.3.4	Wallin & Dalholm om verkliga värden.....	43
4.3.5	Wallin & Dalholm om byte av redovisningsprincip.....	44
4.3.6	Wallin & Dalholm om skillnader mellan onoterade och noterade företag	45
5.	ANALYS OCH DISKUSSION.....	46
5.1	Analys av Höie	46
5.1.1	Höies kännedom om IASB.....	46
5.1.2	Opportunistiska tendenser i Höie	47
5.1.3	Val av redovisningsprincip i Höie.....	47
5.1.4	Ägarbild	49
5.1.5	Slutsats Höie	49
5.2	Analys av Lunds energi	49
5.2.1	Lunds kännedom om IASB	49
5.2.2	Verkligt värde kontra historiska anskaffningsvärden	50
5.2.3	Opportunistiska tendenser i Lunds energi	51
5.2.4	Intressentkrav	52
5.2.5	Rättvisande bild?.....	52
5.2.6	Slutsats om Lunds energi	53
5.3	Analys av Wallin & Dalholm.....	53
5.3.1	Wallin & Dalholms kännedom om IASB och	53
5.3.2	Opportunistiska tendenser i Wallin & Dalholm	54
5.3.3	Val av redovisningsprincip i Wallin & Dalholm.....	54
5.3.4	Intressenter och redovisningens syfte	56
5.3.5	Ägarbild	57
5.3.6	Slutsats om Wallin & Dalholm	57

5.4 Jämförande analys och diskussion.....	58
6. SLUTORD	61
7. REFERENSLISTA.....	62
BILAGA 1.....	66

Förkortningar och begreppsförklaringar

Verkligt värde	I de fall inget annat tydligt anges menar vi med verkligt värde den definition som återfinns i IAS 16.
IASB	International Accounting Standards Board
IFRS	International Financial Reporting Standards
IAS	International Accounting Standard
BFN	Bokföringsnämnden
RR	Redovisningsrådets Rekommendationer
ÅRL	Årsredovisningslagen
IAS 16	När vi i fortsättningen refererar till IAS 16, menar vi den av EU godkända svenska översättning av IAS 16 som finns publicerad på BFNs hemsida (bfm.se)
US-GAAP	United States Generally Accepted Accounting Principles
USTIC	United States International Trade Commission
SOU2003:71	Statens offentliga utredning ”Internationell redovisning i svenska företag”

1. Inledning

Vi kommer i detta kapitel ge en bakgrund till området vi studerat och diskutera eventuella bakomliggande problem. Vi presenterar här också syftet med studien och de avgränsningar vi gjort.

1.1 Bakgrund

Det har under lång tid pågått diskussioner angående harmonisering av redovisningsregler inom Europa. Diskussionerna har under senare tid intensifierats och den 19 juli 2002 antog Europaparlamentet och Rådet IFRS-förordningen som har till syfte att skapa ändamålsenliga och fungerande kapitalmarknader genom enhetliga redovisningsprinciper inom EU (SOU2003:71). Enligt denna förordning ska noterade företag från och med den 1 januari 2005 upprätta koncernredovisning enligt de redovisningsstandards som ges ut av IASB, det vill säga IFRS. Det är dock frivilligt för varje medlemsstat att bestämma om noterade företag ska eller får upprätta årsredovisning för den juridiska enheten enligt dessa standarder. Likaså är det upp till medlemsländerna att bestämma hur onoterade företag ska upprätta sina årsredovisningar både för den juridiska enheten och på koncernnivå.

För att bringa klarhet i frågeställningar som uppkom i samband med IFRS-förordningen bemyndigade regeringen den 8 augusti 2002 chefen för justitiedepartementet att tillsätta en utredning. En av de slutsatser utredningen kommit fram till är att svenska företag, både noterade och onoterade, skall ha möjlighet att upprätta årsredovisningar i enlighet med IFRS (SOU2003:71). En annan viktig slutsats i utredningen är att de hinder som finns i ÅRL mot en direkt tillämpning av IFRS undanröjs (SOU2003:71). Utredningen pekar här bland annat på de värderingsregler som gör det möjligt att värdera tillgångar till verkligt värde

enligt IAS 16 (materiella tillgångar). Övergripande innebär utredningens förslag att det utkristalliseras två alternativa regelverk för svenska företags redovisning. Det ena är ÅRL och god redovisningssed och det andra är IFRS.

1.2 Problemdiskussion

Inom ett år kommer svenska noterade företag att vara skyldiga att upprätta koncernredovisning enligt IFRS. Hur det kommer att bli för onoterade företag och hur kopplingen till beskattningen kommer att se ut är ännu oklart. (SOU2003:71) Tidigare studier har främst fokuserat på hur IFRS reglerna kommer att påverka de noterade företagen och dess intressenter, främst då ägarna. Intressentbilderna i onoterade företag ser dock något annorlunda ut och är inte vidare utredda (Olausson, R et al. 2004). Kommer då onoterade företag att påverkas på samma sätt som noterade företag om de också får möjlighet att redovisa enligt IFRS?

En skillnad mellan dagens svenska redovisningsnormer och IFRS är tillgångsvärderingen. Enligt IFRS får denna ske till verkligt värde medan det traditionellt i Sverige har varit historiska anskaffningsvärden som legat till grund för värderingen (SOU 2003:71). Enligt Olausson (2004) var det främst fastighetsföretagen som verkade villiga att ändra redovisningsprincip när det gäller värderingen till verkligt värde. I denna undersökning ansåg de flesta andra företag att denna omvärdering skulle vara för resurskrävande (Olausson, R 2004). Denna studie baserades på noterade företag och frågan är fortfarande obesvarad då det gäller onoterade företag.

Det har länge debatterats för och nackdelar med värdering enligt verkligt värde. En aspekt som ofta tas upp i den debatten är att värderingen blir mer relevant men mindre tillförlitlig. (Cheney 1976) Vilka motiv skulle då onoterade företag, vars redovisning i större utsträckning har som syfte att ligga till grund för beskattning än som investeringsunderlag för kapitalmarknaden, ha för att tillämpa värdering till verkligt värde? Enligt en stor engelsk studie av värdering till verkligt värde kontra historiska värden framkom det att opportunistik påverkar företagens val av redovisningsprincip (Dietrich, J et al 2001). Om det är så att de nya IFRS reglerna skapar möjligheter för företag att vara opportunistiska i sin värdering på så sätt att

det påverkar beskattning och utdelningsmöjligheter, kommer de då att utnyttja dessa möjligheter? Eftersom onoterade företag generellt sett granskas mindre hårt än noterade har dessa möjligtvis större möjligheter att utnyttja de eventuella kryphål som kan finnas, till exempel hur värderingen till verkligt värde går till.

Vi tror att IAS 16 som behandlar materiella anläggningstillgångar kan vara särskilt betydelsefull för onoterade företag vars tillgångar till stor del är materiella. Vi antar att mindre tillverkande företag har ett mindre antal olika tillgångar, framförallt mindre immateriella tillgångar. Ett mindre antal olika tillgångar skulle kunna göra det mindre resurskrävande för dessa företag att tillämpa alternativprincipen i IAS 16, än det skulle vara för noterade företag.

Den fråga vi vill besvara genom denna uppsats är:

- Vilken inställning har onoterade företag till IAS 16 och dess alternativa värderingsprincip för anläggningstillgångar?

1.3 Syfte

Vi vill med denna studie lyfta fram de onoterade företagens åsikter och inställningar inför ett eventuellt införande av IFRS även för dem. Detta vill vi göra för att ge en konkret bild av tankegångarna i dessa företag. Denna studie kan ge intressenter och beslutsfattare en förståelse för hur dessa företag kommer att reagera om det beslutas att de får, alternativt ska redovisa enligt IFRS.

1.4 Avgränsningar

Vi har i denna studie valt att fokusera på IASB och dess rekommendation IAS 16. Vi har valt att lägga fokus på IAS 16 för att hela regelverket är för omfattande och vi tror att det blir lättare att diskutera utifrån en av rekommendationerna för att förenkla och därmed få ett djup snarare än bredd. IAS 16 tycker vi passar bra då

den innebär en möjlighet för företaget att välja om de vill redovisa till historiska anskaffningsvärden eller till verkliga värden.

Vi har valt att inte undersöka hur en övergång från att värdera enligt historiska anskaffningsvärden till att värdera till verkligt värde skulle påverka de olika företagen i praktiken. Med detta menar vi att vi inte har gjort några siffermässiga beräkningar.

2. Metod

I detta kapitel kommer vi att redovisa för våra val av metod. Först beskrivs metoden som använts för inledning och bakgrund. Därefter presenteras de metoder som använts för att inhämta relevanta teorier och de metoder som använts för att inhämta den empiri som ligger till grund för vår analys. Vi avslutar kapitlet med metod- och källkritik.

2.1 Metod för inledning och bakgrund

För att orientera oss inom ramen för temat startade vi med att söka fritt på Internet. Där använde vi främst sökorden: IAS, IFRS, IASB. Vi hade också en del material från tidigare kurser och öppningsföreläsningen på kandidatseminariet. Bland tidigare material kan speciellt nämnas SOU2003:71 som viktig bas för vår förståelse av problemområdet. Vi tittade också på en del tidigare uppsatser på kandidat- och magisternivå för inspiration.

2.2 Metod för teoriavsnitt

2.2.1 Deduktiv metod

I den deduktiva ansatsen, teori till empiri, börjar forskaren med att ge sig själv en förförståelse av verkligheten innan han ger sig ut och samlar in empirin. Förförståelsen bygger på tidigare producerat material. (Jacobsen, 2002)

Vi har använt oss av en deduktiv metod för att producera kunskap. Vi har utgått från teorier om hur företag väljer redovisningsprinciper, verkligt värde och

historiska värde. Vi har velat att med hjälp av dessa teorier undersöka hur onoterade företag gör sina val och vilken inställning de har till IFRS och verkligt värde. Vi har med hjälp av vårt insamlade material därefter kunnat se om teorin stämde överens med våra undersökningsenheter.

Vår referensram är därför indelad i en orienterande del och en del där vi redovisar teori om hur val av redovisningsprinciper görs av företag. För att vår referensram skall vara uppbyggd av relevant teori har vi sökt litteratur framförallt i olika databaser.

2.2.2 Litteratursökning

Vi har gjort en systematisk litteratursökning i databaserna: Emerald, Business source elite och ABI/Inform. Vi har använt oss av sökorden: fair value, current value, historical value, IAS, IAS 16, accounting policies, accounting theory, accounting, valuation, accounting principles, criteria for choosing an accounting model. Sökorden har vi använt både var för sig och sammansatta. Vi har naturligtvis funnit en stor mängd artiklar med varierande grad av relevans för just vår studie. Vi har genom att läsa abstrakten valt bort de artiklar vi tyckt inte passat in i vår studie.

Vi har använt oss av sökmotorn Google för att söka litteratur på internet. Här hittade vi en uppsats som är skriven på ett universitet i Sverige och som är relevant för vår studie. Vi fick också, genom att titta i uppsatsens referenslista, ytterligare ett uppslag på var vi kunde hitta relevant litteratur. Olika universitets hemsidor har därefter använts för att söka efter ytterligare uppsatser inom vårt problemområde. Vi hittade ett par relevanta uppsatser, men ingen som tar upp IAS och onoterade företag. Detta understryker behovet av vår studie.

Vi har även varit på Ekonomiska biblioteket vid Lund Universitet och där sökt både böcker och tittat på tidigare skrivna uppsatser.

2.2.3 Referensramens disposition

Inledningsvis i referensramen presenterar vi teorier för val av redovisningsprincip för att sedan presentera skillnader mellan IAS 16 och motsvarande svenska redovisningsregler för onoterade företag. Denna jämförelse syftar till att lysa upp de möjligheter beträffande värdering av anläggningstillgångar onoterade företag får om IAS även kommer att gälla för dem.

Nästa del i referensramen består av en genomgång av litteratur om värdering av tillgångar. Värdering till verkligt värde eller historiska värden, vilka för och nackdelar finns det med respektive metod. Med denna del vill vi ge en förståelse för hur värderingen går till.

2.3 Metod för empiriavsnitt

2.3.1 Kvalitativ eller kvantitativ datainsamlingsmetod

För insamling av primärdata finns det två metoder att använda, kvalitativ- och kvantitativ metod. Primärdata är sådana data som samlas in av undersökaren själv för den aktuella undersökningen. (Lekvall & Wahlbin, 2001)

Den kvantitativa metoden förutsätter att vår verklighet beskrivs i form av siffror. Den vanligaste och mest klassiska kvantitativa undersökningen är en enkätundersökning, där respondenter har färdiga svarsalternativ att fylla i. Detta förutsätter att undersökaren har en god kunskap om området, så att enkätfrågorna har de svar som respondenten vill ge. (Jacobsen, 2002)

Den kvalitativa metoden använder sig bara i mindre omfattning av statistisk analys och matematiska metoder. Här ligger fokus på en djupare förståelse och att se detta i ett sammanhang. (Jacobsen, 2002) De data som används är i formen av ord och liknande istället för siffror som i den kvantitativa analysen. (Lekvall & Wahlbin, 2001)

Inställning i en viss fråga tycker vi är svår att mäta i siffror och således anser vi att en kvalitativ metod passar bättre. Dessutom tror vi att en enkätstudie inte skulle ge oss den förståelse vi vill uppnå, utan snarare ger oss en ytlig beskrivning av undersökningsenheternas inställningar. Genom en intensiv studie tror vi att vi har kunnat få en mer nyanserad och meningsfull bild av onoterade företags inställning till det fenomen vi ämnat undersöka.

2.3.1.1 Små-N-studier

En intensiv studie innebär att man vill få en helhetsbild av ett fenomen, där tonvikten ligger på att få grepp om så många nyanser och detaljer kring individens uppfattning och tolkning av fenomenet som möjligt. I en sådan studie är det mindre intressant att uttala sig om hur många som upplever fenomenet på det ena eller andra sättet eller vilka generella skillnader i uppfattning det finns. Fokus är på själva fenomenet, bästa möjliga beskrivning eller förståelse av variabeln. För att göra en intensiv studie finns två möjliga tillvägagångssätt, fallstudie respektive små-N-studie. Den första av dessa lämpar sig väl då undersökaren vill förstå samspelet mellan en specifik kontext och ett fenomen. Det andra tillvägagångssättet passar när undersökaren vill ha så mycket nyanser som möjligt av ett fenomen genom att undersöka det utifrån olika kontexter. (Jacobsen, 2002)

I små-N-studier väljer undersökaren ut ett mindre antal undersökningsenheter för att kunna gå på djupet med varje enskild enhet. Undersökaren plockar här ut enheter från flera olika kontexter och belyser därför fenomenet ur flera perspektiv. Plats eller händelse har alltså en mindre betydelse i små-N-studier jämfört med fallstudier, medan fenomenet får större fokus. Vid små-N-studier får vi också en mer nyanserad förståelse för själva fenomenet och jämförelser mellan enheterna kan göras. (Jacobsen, 2002)

I vår studie har vi intresserat oss för fenomenet *företags inställning till att byta redovisningsprincip och att redovisa materiella anläggningstillgångar enligt verkligt värde*. Vi tror att små-N-studiemetoden har lämpat sig väl för vår

undersökning då vi både har velat ha ett djup och att kunna belysa fenomenet ur olika perspektiv, det vill säga utifrån ett flertal företags synsätt. Att göra en fallstudie på ett enda företag medför en risk att den specifika kontexten överskuggar fenomenet. Vi har inte velat studera fenomenet i ett enda sammanhang utan velat ge en rikare bild av hur företag i olika kontexter förhåller sig till fenomenet.

Primärdata samlas normalt in genom antingen frågemetoder eller observationsmetoder. Observationsmetoder används för att studera och observera människor i speciella situationer och sammanhang (Jacobsen, 2002). Vi tror inte att vi skulle ha haft tid eller möjlighet att genomföra en ordentlig observation av ”go native”-typ. En sådan undersökning går till så att man genom att exempelvis arbeta för företaget en tid blir en del av företaget och då kan observera fenomenet inifrån. (Peter Svensson) Vi tror därför att en frågemetod har passat vår studie och tidsram bättre.

2.3.2 Frågemetoder

Det finns ett koppel av frågemetoder där respondenten antingen svarar muntligt eller skriftligt. Skriftliga alternativ är enkätundersökning eller till exempel en intervju över Internet. En muntlig intervju kan göras antingen via telefon eller genom att träffas personligen. I Lekvall och Wahlbins (2001) tabell nedan jämförs för- och nackdelar med fyra vanliga frågemetoder.

Egenskaper	Skriftlig enkät	Telefon- Intervju	Personlig intervju	Internet-intervju
Kostnad per intervju	LÅG Kan öka vid behov av påminnelser mm.	GANSKA HÖG	OFTA HÖG Utom för intervjuer i egna lokaler	GANSKA LÅG
Snabbhet	OFTA LÅG Särskilt vid postala enkäter	HÖG	GANSKA HÖG Särskilt vid intervjuer i egen	HÖG

	miljö			
Risk för stora bortfall	OFTA HÖG	MÅTTLIG	MÅTTLIG	IBLAND HÖG
Kontroll av vem som svarar	OFTA DÅLIG	GOD	GOD	BEGRÄNSAD
Möjlighet till ”dynamik” i utfrågningen	INGEN	GANSKA GOD	GOD	BEGRÄNSAD
Begränsningar i frågeteknik	STORA Endast enkla, självförklarande frågor	VISSA Skriftliga illustrationer mm. kan skickas i förväg	INGA	FÅ Möjlighet till animering, ljudillustrationer mm.
Max. rimlig omfattning av intervjun	Upp till 40-50 frågor med totalt några hundratal ”items”	5-30 min. beroende på intresse för respondenten	Upp till 2-3 tim. vid engagerande ämne för respondenten	Ungefär som för skriftlig intervju.
Möjlighet att garantera anonymitet för respondenten	GOD	BEGRÄNSAD	BEGRÄNSAD	BEGRÄNSAD

Figur 1. Typiska egenskaper för olika intervjumetoder. (Lekvall & Wahlbin, 2001, s. 263)

Vår studie handlar om att undersöka inställningar till IAS, värdering av materiella anläggningstillgångar och byte av redovisningsprincip. Vi har varit osäkra på hur väl insatta våra respondenter skulle vara på det här området, vilket har inneburit att vi i intervjusituationerna tvingats vara flexibla och dynamiska i vår utfrågning. Vi har valt att lägga störst tyngd på de personliga intervjuerna. För att få det djup i förståelsen som vi velat har vi dock kombinerat tre av frågemetoderna ovan; personlig intervju, telefonintervju och Internetintervju.

Telefonintervjun har till viss del samma möjligheter som den personliga intervjun, men enligt Jacobsen (2002) är möjligheterna bättre för en intervju med öppna frågor om undersökaren och respondenten möts. Det är också lättare att hålla respondenten intresserad, då undersökaren har möjlighet att under samtalets gång uppmärksamma om respondenten börjar tappa intresset för en viss fråga och kan då driva samtalet vidare med en annan fråga. (Jacobsen, 2002) En av Internetintervjuns fördelar är att den tar lite tid i anspråk och gör att respondenten kan svara när han känner att han har tid.

2.3.2.1 Intervjuerna

Vi har valt att göra intervjuerna med företagens ekonomichefer i form av personliga intervjuer. Att vi valt att göra personliga intervjuer beror på flera faktorer. Viktigast är att vi velat få ett djup i vår studie och inte bara en ytlig förståelse. I den personliga intervjun kunde vi se respondentens minspel och interagera på ett sätt som skulle ha uteblivit vid en ickepersonlig intervju. En annan aspekt är att vi inte har vetat så mycket om respondenternas förkunskap. I intervjuerna har vi haft möjligheten att vara mer flexibla och ändra nivån på våra frågor och förklara vad vi avser med en fråga. På så sätt har vi minskat risken att inte få ut några analyserbara data från intervjuerna. Genom att vi kunnat vara flexibla och sänka eller höja nivån på våra frågor har vi också kunnat hålla respondentens intresse vid liv under en längre tid. Ytterligare en anledning till att välja den personliga intervjun är att det skapas en förtrolig stämning mellan respondent och intervjuare och därmed är det lättare att prata om känsliga ämnen (Jacobsen, 2002).

Före de personliga intervjuerna ringde vi till respektive företag och pratade med ekonomichefen. En tid för intervjun bestämdes och vi berättade vad intervjun i stora drag skulle handla om. Vi skickade inte intervjufrågorna i förväg, därför att vi varit intresserade av inställningen hos respondenten och velat hålla intervjun öppen för att se hur diskussionen skulle utveckla sig. Hade vi skickat frågorna i förväg tror vi att det hade funnits en risk att respondenten förberett sig mer, kanske genom att prata med andra på företaget och på så sätt hade spontaniteten

försvunnit och även hans inställning. Under intervjuerna försökte vi i så stor utsträckning som möjligt hålla frågorna öppna och låta respondenten få prata. För att inte missa några väsentliga delar och om intervjun skulle gå knackigt hade vi en mall med frågor med oss (Bilaga 1). Intervjuerna varade mellan 40 och 60 minuter och vi spelade in hela intervjuerna med bandspelare och mikrofon. Efter att vi sammanställt intervjuerna, kompletterade vi dessa med antingen telefonintervju eller emailintervju beroende på vad respondenten föredrog.

Som komplement till de personliga intervjuerna med ekonomichefen på respektive företag valde vi att göra telefonintervjuer med företagets VD. Före intervjun med VDn på respektive företag gick vi till väga på ungefär samma sätt. Vi ringde först för att fråga om det fanns möjlighet att göra en intervju och därefter spikades en tid. Tyvärr kunde inte alla ställa upp varför vi fick nöja oss med att i ett fall ställa frågorna via email. Dessa intervjuer behandlade inte alla de delar som togs upp under vår personliga intervju, utan vi använde här bara en del av de frågor vi använde vid första intervjun och eventuella spontana följdfrågor. Vi valde att inte använda en öppen intervju då vi tror att en sådan skulle ha tagit längre tid och att respondenterna då inte hade varit lika villiga att ställa upp.

2.3.3 Val av företag och intervjuobjekt

Oavsett vilken frågemetod som används är det viktigt att skilja på undersökningsenheten och uppgiftslämnaren. Det är viktigt att fråga sig om den uppgiftslämnare som valts är bäst lämpad för den frågeställning som skall besvaras. Är VDn bäst lämpad att svara på frågor som är av ekonomisk karaktär i företaget eller är ekonomichefen ett bättre val? Ibland kan det också vara så att en uppgiftslämnare kan lämna uppgifter om flera undersökningsenheter, t ex vid en konsumentintervju. (Lekvall & Wahlbin, 2001)

Vår undersökningsenhet har varit det onoterade företaget och uppgiftslämnarna de personer på företaget som vi intervjuat. När vi sökt företag till vår studie har vi haft vissa kriterier som skulle vara uppfyllda. De skulle finnas inom rimligt avstånd från studieorten. Företagen skulle vara onoterade, vilket har varit ett

måste då endast onoterade företag har legat inom ramen för vårt tema. Vi sökte företag med en stor andel materiella anläggningstillgångar, då dessa företag är de som påverkas mest av en omvärdering av dessa tillgångar och således kunde finna ett intresse i vår studie. Företaget skulle inte vara för litet. I ett för litet företag kanske det inte hade funnits någon ren ekonomifunktion. Detta tror vi hade kunnat innebära att representanter för företaget i större utsträckning skulle ha saknat kunskap om IAS och dess nya regler.

2.3.3.1 Urvalsmetod

Som utgångspunkt i vårt val av företag till vår studie ville vi ha 3-5 företag i olika kontexter för att belysa fenomenet vi ämnat undersöka ur olika perspektiv. Med olika kontexter menar vi företag i olika branscher, av olika storlek och med olika ägarstrukturer. Företagen har vi dels sökt via databasen Företagsfakta och dels genom att ringa till företag vi kände till.

I Företagsfakta sökte vi till en början efter företag i Lund- och Malmöregionen med 20 – 100 anställda. Av de cirka 300 företag vi hittade valde vi de som vid en första överblick verkade passa in i vår studie bäst. Efter att ha ringt runt till ett antal fick vi kontakt med två företag i denna kategori från olika branscher som passade in i vår studie. För att komplettera dessa två mindre företag med ett större ringde vi ett företag vi kände till och som också passade in för ändamålet. De företag som slutligen kom att ingå i studien tycker vi väl uppfyller de krav på variation som vi uppställt. Företagen presenteras i empiriavsnittet.

Vid val av uppgiftslämnare har vi försökt få tag i ekonomichefen eller ekonomiansvarig på företaget i fråga. Vi har utgått ifrån att denna uppgiftslämnare i större utsträckning förstår innebörden av värdering till verkligt värde och därmed har haft större förutsättningar att kunna svara på våra frågor. För att få en djupare förståelse har vi också försökt att få prata med VDn på respektive företag.

2.4 Metod- och källkritik

2.4.1 Val av metod

Vi valde att göra en kvalitativ studie då vi ville få fram en djupare förståelse för hur företag tänker kring IASB och dess rekommendation IAS 16. Vi valde små-N-studien för att ge ett mera nyanserat resultat än om vi valt att göra studien i form av en fallstudie. Det går att kritisera metodvalet för att det blir en medelväg mellan en fallstudie och en större enkätstudie. Vi är medvetna om att vi inte kunnat dra några generella slutsatser i studien som går att applicera på alla andra onoterade företag. Däremot tycker vi att det faktum att vi valt företag från olika branscher med olika ägarstruktur och storlek, gör att vi belyser fenomenet ur mer än ett perspektiv och därigenom stärker vår studie.

2.4.2 Intervjuerna

Intervjuerna bestod av en personlig intervju med ekonomichefen på respektive företag och en telefonintervju med respektive företags VD. Vi har sedan kompletterat med ett par frågor via mail. Naturligtvis hade det varit idealiskt med personliga intervjuer med både ekonomichef och VD för att se på skillnader i inställning. Men då detta inte gick att genomföra har vi fått nöja oss med att telefonintervjua VDn. Vi tror också att respektive företags VD är lika insatt i redovisning och dess problem och möjligheter. En personlig intervju skulle i sådana fall inte ha gett så mycket mer information än de telefonintervjuer vi gjort.

Vi valde att inte skicka ut intervjufrågorna i förväg utan talade endast om vad vi ämnade diskutera. Hade vi skickat ut frågorna i förväg hade förmodligen respondenterna kunnat svara mer direkt och tydligt på våra frågor. På så sätt hade vi kanske kunnat undvika en hel del luddiga svar, men vi hade förlorat spontaniteten som vi tror är viktig när det gäller att mäta inställningar.

2.4.3 Val av teorier

De teorier vi använt om val av redovisningsprincip består uteslutande av teorier med företagsekonomisk utgångspunkt. Vi har valt att inte använda oss av exempelvis renodlad beteendevetenskaplig teori även om de teorier vi använt har inspirerats av utomekonomisk forskning. Att vi enbart använt oss av företagsekonomiska teorier kan innebära att vi fått ett snävare perspektiv på det vi ämnat undersöka, men samtidigt är dessa teorier bättre anpassade till vårt ämne och därför lättare att applicera.

3. Teori

Vi har valt att studera hur tillämpning av IAS 16 skulle kunna påverka redovisning i onoterade företag utifrån en given teoretisk ram, detta innebär en deduktiv ansats. De huvudbegrepp som är centrala för studien presenteras här. Den teoretiska referensram som presenteras i detta kapitel syftar till att beskriva teorier som använts av tidigare forskare för att förklara de fenomen som tas upp i uppsatsen.

3.1 Teori kring val av redovisningsprincip

Att det finns en målkonflikt mellan företag och dess intressenter har visats i tidigare forskning (Cohen, J et al 2000, Palliam, R et al 2003). Ett exempel på detta är att företaget vill behålla en så stor del av sin vinst som möjligt, medan skatteverket vill beskatta denna vinst. Ett annat exempel på detta är att företaget vill låna till bästa möjliga villkor, medan långivaren vill ha säkerheter för att kunna ge de villkoren. Ett sätt för företag att försöka påverka långivare och skatteverk till sin fördel, är genom att redovisa selektivt (Palliam, R et al 2003). I IAS 16, utöver den inom Sverige traditionellt tillämpade värderingen av historiska värden, tillkommer en alternativprincip som tillåter värdering till verkligt värde. Detta kan enligt SOU2003:71 leda till fler tänkbara sätt att redovisa selektivt. I detta avsnitt går vi igenom olika teorier om hur företag väljer redovisningsprinciper.

3.1.1 Faktorer som påverkar ledningens reaktion till redovisningsstandards

Företagsledningars reaktioner på förändringar i redovisningspraxis beror på ett flertal faktorer. Några av dessa är: generellt motstånd mot förändring, vilka relativa fördelar förändringen medför för ledningen, de kommunikationskanaler som används för att göra ledningen medveten om förändringen och hur väl förändringen stämmer överens med traditionella normer. (Kelly-Newton, 1980)

3.1.1.1 Förändringsmotstånd

Motstånd mot förändring finns både på det individuella och på det sociala planet hos människan (Watson qtd in Kelly-Newton 1980). På det individuella planet orsakar bland annat inlärd vanor, sätt att tänka på och osäkerhet att personer utvecklar beteende som motverkar förändring. På det sociala planet är det faktorer som misstro mot de utanför den sociala enheten och konformism med givna normer som orsakar motståndet. En annan aspekt som orsakar motstånd mot förändring av redovisningspraxis är det gap som finns mellan utveckling, utbildning och praktik. Generellt handlar redovisningsutbildning i första hand om att lära sig de metoder som används i praktiken och inte mycket om brister i de invanda metoderna. När en förändring föreslås ses detta ofta som ett hot, den inlärd metoden känns tryggare samtidigt som motiven för förändringen inte intresserar. (Kelly-Newton 1980)

3.1.1.2 Relativa fördelar

Det spelar stor roll för företagsledningens ställningstagande vilken sorts förändring av redovisningsregler det är och hur de tror att ändringen påverkar företaget. Förändringar som generellt sett får negativa reaktioner är exempelvis de som uppfattas som att de minskar flexibiliteten, är dyra att genomföra eller försämrar framställningen av ledningens prestation. Ett av de absolut mest framgångsrika sätten att få företag att anamma en förändring är att göra dem varse om de relativa fördelar som förändringen kan medföra. (Kelly-Newton 1980)

Det går att med stor sannolikhet att förutspå hur företag kommer att reagera på en förändring om man vet hur företagets redovisade resultat påverkas. Enligt Watts & Zimmerman (qtd in Kelly-Newton 1980) ses det som fördelaktigt hos företaget om förändringen leder till ett lägre redovisat resultat på grund av skatteeffekter, kassaflödeseffekter, aktiekurspåverkan och politiska betänkligheter. I särskilt mindre företag är det främst kostnader för framställande av information och skatteeffekter som uppmärksammas. Hos de större företagen spelar eventuell statlig insyn och inblandning en allt mer betydande roll i takt med att företagen hamnar under hårdare politisk granskning. (Kelly-Newton 1980) Enligt Warfield et. al (1994) har undersökningar visat på att större flexibilitet i redovisningsmetoder leder till att företagsledare tenderar att utnyttja dessa för att uppnå relativa ekonomiska fördelar.

3.1.1.2.1 Earnings management

Enligt en undersökning gjord av Cormier & Magnan (1996) finns det tre huvudsakliga anledningar till att företagsledningar utför *earnings management*. *Earnings management* är enligt författarna att på olika sätt genom selektiv bokföring påverka redovisade intäkter för att uppnå olika fördelar. Dessa tre anledningar är att minimera politiska kostnader, att minimera finansiella kostnader och att maximera sina egna förmögenheter.

Exempel på att minimera politiska kostnader är att uppnå ett fördelaktigt resultat när regulatoriska myndigheter granskar, att minimera skatt och att påverka arbetsrättsliga förhandlingar. Ett annat sätt för företagsledningen att uppnå politiska fördelar i Amerika är att försöka skapa handelshinder för utländska konkurrenter genom att anmäla klagomål till United States International Trade Commission. Undersökningar har visat att av de företag som gör anmälningar av detta slag genom *earnings management* underskattar sina inkomster och på så sätt påverkar USITCs beslut. (Cormier & Magnan 1996)

En studie i hur företag i finansiella knipor genomförde *earnings management* visade att de redovisningsmetoder som används för att genomgå finansiella kriser

är de som ger bästa möjliga villkor från långgivare vid förhandlingen. Författarna lade märke till att företag i finansiella svårigheter tenderar att redovisa lägre intäkter. Andra studier har undersökt hur företag som skall genomföra nyemissioner genomför *earnings management* för att höja redovisade intäkter inför budgivning på aktier i syfte att höja aktiekursen. (Cormier & Magnan 1996)

Företagsledningar kan också använda *earnings management* för att maximera sina egna förmögenheter, med största sannolikhet till bekostnad på företagets aktieägare. Ett exempel på detta är när företaget går dåligt och företagsledningen döljer detta genom att blåsa upp intäkter. Syftet är då att hindra aktieägare från att sälja sina aktier i företaget, då aktiekursen ofta hänger ihop med ledningens bonussystem. Detta också i de fall där företaget riskerar att köpas upp, något som innebär att ledningen riskerar sina jobb. (Cormier & Magnan 1996) Ett annat motiv för ledningen att använda selektiv bokföring är enligt Palliam et al (2003) att följa jämnt stigande resultatprognoser. Enligt deras undersökning är företagsledningar mycket måna om att uppnå resultatprognoser eftersom detta får dem att verka duktiga och därför ofta leder till belöningar.

En intressant undersökning i Canada visade på att företag som använder sig av de stora revisionsfirmorna (the big four) har mindre *earnings management* i sina rapporter än företag som använder mindre revisionsfirmor. Forskarna menar att detta visar att revisionskvalité och granskning påverkar i vilken utsträckning företag har möjlighet att använda sig av selektiv redovisning. (Cormier & Magnan 1996) Vi misstänker att mindre företag, särskilt onoterade sådana i större utsträckning än större företag har möjlighet att undgå hård granskning av rapportering och därmed större möjlighet att redovisa selektivt.

3.1.1.2 Användarvänlighet

Vid utformandet av nya redovisningsregler är användarvänlighet en av faktorerna som kan påverka företagares inställning. Om en regel verkar vara komplicerad att tillämpa överskuggar detta lätt de eventuella fördelar som förändringen medför. Hur mycket denna faktor påverkar är till viss del beroende på

redovisningsfärdigheterna, erfarenheten och tillgången på kunniga konsulter hos företaget. Hos mindre företag med begränsad kunskap om redovisning och resurser att avsätta till detta är risken stor att nya, komplicerade regler avskräcker. (Kelly-Newton 1980)

3.1.1.3 Överensstämmelse med normer

Hur en förändring emottages av företagen påverkas också enligt Kelly-Newton av hur väl den överensstämmer med företagens värderingar, normer, tidigare erfarenheter och attityd. Detta innefattar sociologiska och kulturella attribut i företagavärlden. Exempelvis tidigare erfarenheter av misslyckade försök att förändra kan ge en negativ attityd gentemot nya förändringar. Det bör också nämnas att värderingarna i företagavärlden ofta är klart annorlunda än värderingarna inom redovisningsprofessionen. En effekt av detta är att olika saker prioriteras i redovisningen. Redovisare är angelägna om information för investerarens beslutsfattande medan företagen i första hand är intresserade av att uppfylla rättsliga förpliktelser och presentera siffror som gör ägarna nöjda. (Kelly-Newton 1980)

3.1.1.4 Kommunikationsaspekter

Förutom praktiska och psykologiska aspekter på varför en ändring av regelverk tas emot eller förkastas av företag, spelar även vilka kommunikationskanaler som används och vilken organisation som ligger bakom roll. Vissa organisationer respekteras mer än andra av företagare och det är därför större chans att de regler som utfärdas av dessa organisationer får gehör. Mindre respekterade organisationers regelförslag/ändringar riskerar att mötas med skepsis. En annan kommunikationsaspekt är hur väl det i ändringen framgår vilket syfte den har. Tydlighet i hur regeln skall implementeras och klara exempel på tillämpning har i Amerika visat sig påverka hur väl förändringen mottas. (Kelly-Newton 1980)

3.1.2 Annan forskning på området

Tidigare teorier och empirisk forskning har fokuserat på svar från företagare på praktiska ändringar i rapportering. På sjuttioalet uppmärksammade forskare att företag började tillämpa alternativa redovisningsprinciper. Man fastslog att denna tendens inte enbart kunde förklaras av olika ekonomiska motiv. Utgångspunkten i forskningen skiftade därför till att identifiera de faktorer som påverkar företags beslut i sådana sammanhang. (Kelly-Newton 1980) Här går vi igenom ett antal äldre teorier om vad som påverkar företagens val av redovisningsprincip.

3.1.2.1 Ändringar i redovisningsprincip av skatteskal

Charles Tritschler (1970) studerade huruvida franska företag omvärderade sina tillgångar av skatteskal. Under förutsättningen att skattemässiga fördelar till följd av lägre redovisad vinst översteg omvärderingskostnader, förutsatte han att företag skulle göra värdejusteringar. Analysen avslöjade att endast tolv procent av företagen tillämpade omvärdering, men att dessa tolv procent av företagen representerade 60 procent av landets totala tillgångar. De andra företagens ”irrationella” val att inte minska skatten förklaras av Tritschler som hänförliga till förändringens komplexitet och svårigheter att implementera den. Därigenom fastställde han att företags val att tillämpa olika redovisningsregler inte bara handlar om de ekonomiska fördelar valet kan medföra. Denna teori stämmer överens med den ovan nämnda om relativa fördelar. Stora företag väljer förändringar som minskar redovisade intäkter i syfte att förbättra kassaflöde och aktiekurs, och mindre företag är motståndare till innovationer som medför dyra implementeringskostnader, även om de är fördelaktiga ur skattesynvinkel. (Kelly-Newton 1980)

3.1.2.2 Förvärvsmetod eller poolningsmetod

Under förutsättningen att företag vill maximera sin vinst, föreslog J.M. Gagnon (1971) att företag skulle föredra poolningsmetoden före förvärvsmetod vid sammanslagningar om priset för det förvärvade företaget översteg det redovisade

värdet. Gagnon prövade sin hypotes genom att undersöka hur många sammanslagningar som genomfördes med poolningsmetoden. Enligt sin teori skulle den proportionella andelen poolningar stiga i takt med ökad press på revisorer att minska restriktionerna kring poolning. Andelen förvärv däremot, skulle stiga om företagens vinst ökade i syfte att minska företagens beskattningsbara vinst. Stöd för att teorin stämde hittades genom att titta på hur redovisningen anpassades till pris i förhållande till redovisat värde på förvärvade företag. Slutsatsen Gagnon drog var att företag stödjer regeländringar som leder till ökad vinst. Värt att nämna är dock att analysen helt bortsåg från eventuella skatteeffekter och därför var svår att tolka i förhållande till teorin om relativa fördelar. (Kelly-Newton 1980)

3.1.2.3 Avdragsrapportering av skatteskäl

I en undersökning fokuserad på tillämpning av innovationer över tiden, studerade E. E. Comiskey och R. E. Groves (1972) den relativa vikten av avdragsrapportering för de företag som valt att använda den metoden av skatteskäl. Företagsledarna blev ombudade att rangordna tretton olika faktorer efter hur viktiga de varit för valet. Resultatet visade att sju av faktorerna var överlägset viktigast. Av dessa sju faktorer var sex relaterade till den relativa ekonomiska fördelen som avdragsrapportering medförde skattemässigt, medan den sjunde gällde komplexitetsaspekter av rapporteringen. (Kelly-Newton 1980)

3.2 Jämförelse mellan IAS 16 och svenska regelverk

Nedan följer en jämförelse mellan IAS 16 och BFNs vägledning av materiella anläggningstillgångar. Jämförelsen kommer till största delen behandla skillnader.

3.2.1 Definition av materiella anläggningstillgångar

”Materiella anläggningstillgångar är fysiska tillgångar som är avsedda att

(a) stadigvarande användas i verksamheten, inklusive för uthyrning, eller för administrativa syften samt

(b) förväntas användas under mer än en period.” (IAS 16:6)

BFN:s definition överensstämmer nästan ordagrant med ovan givna definition.

3.2.2 När skall en materiell anläggningstillgång tas upp i redovisningen?

”En materiell anläggningstillgång ska redovisas som tillgång i balansräkningen när

- *det på basis av tillgänglig information är sannolikt att den framtida ekonomiska nytta som är förknippad med innehavet kommer att komma företaget till del och*
- *anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.*

Dessa kriterier är vanligtvis uppfyllda då de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt övergått på företaget.” (BFN: Vägledning redovisning av materiella anläggningstillgångar 4)

Betydelsen i motsvarande del i IAS 16 är den samma, men är här väldigt mycket utförligare skrivet och förklarat.

3.2.3 Vad skall ingå i anskaffningsvärdet som bokförs?

Precis som tidigare överensstämmer bestämmelserna i stora drag, men här finns det framförallt en skillnad.

I IAS 16:15 står det att en kostnad för nedmontering och bortforslande av tillgången skall tas upp i anskaffningsvärdet om kriterierna för avsättningar är uppfyllda enligt IAS 37. (IAS 16)

I BFN:s vägledning skall en sådan kostnad inte inkluderas i anskaffningsvärdet då detta skulle kunna påverka den för skattemässiga värdeminskingsavdrag accepterade anskaffningsutgiften. (BFN:s Vägledning redovisning av materiella anläggningstillgångar 5)

3.2.4 Värdering efter anskaffningstidpunkten

Detta avsnitt saknar motsvarighet i BFN:s vägledning och ger en möjlighet att värdera den materiella anläggningstillgången till verkligt värde. Huvudprincipen är precis som i BFN:s vägledning att tillgången värderas till anskaffningsvärdet med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar.

Tillåten alternativ princip:

”Efter det första redovisningstillfället skall materiella anläggningstillgångar redovisas till omvärderat belopp. Det utgörs av tillgångens verkliga värde vid omvärderingstidpunkten efter avdrag för tillkommande ackumulerade avskrivningar och tillkommande ackumulerade nedskrivningar. Omvärderingar skall göras så regelbundet att det redovisade beloppet inte väsentligt avviker från vad som skulle fastställas som verkligt värde på balansdagen.” (IAS 16:29)

Enligt IAS är verkligt värde *”det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs”* (IAS 16:6). Omvärderingen görs normalt av en oberoende värderingsman till marknadsvärdet. Finns det inget marknadsvärde för tillgången värderas denna till avskrivet återanskaffningsvärde. Väljer företaget denna princip måste omvärderingar ske kontinuerligt och göras så ofta som varje år om tillgången verkliga värde avsevärt skiljer sig från redovisat

värde. I annat fall räcker det att omvärdera tillgången vart 3:e till 5:e år. (IAS 16:31-32)

När en materiell anläggningstillgång omvärderas, skall alla tillgångar inom samma slag omvärderas. Detta för att undvika selektiv omvärdering av tillgångarna. En annan anledning är att inte beloppen blir en blandning av historiska och verkliga värden. Värderas en tillgång upp skall den uppgången redovisas mot eget kapital i en kategori som heter omvärderingsreserv. Har samma tillgång tidigare varit nedvärderad och då tagits upp som kostnad skall den vid uppvärderingen redovisas till en intäkt som motsvarar den tidigare kostnaden. En nedvärdering skall redovisas som en kostnad om inte samma tillgång tidigare uppvärderats, då skall nedvärderingen istället minska omvärderingsreserven. (IAS 16:34-38)

”Omvärderingsreserver får överföras direkt till balanserade vinstmedel när överskottet realiseras och därigenom delas ut. Hela beloppet realiseras när tillgången uttrangeras eller avyttras, en del av beloppet kan dock realiseras när tillgången används av företaget. Denna del av överskottet är skillnaden mellan avskrivningen baserad på tillgångens omvärderade värde och den avskrivning som baseras på tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde. Överföringen från omvärderingsreserven till balanserade vinstmedel görs inte via resultaträkningen.” (IAS 16:39)

Upp- och nedskrivningar är det närmaste vi kommer i nuvarande svenska normer. Nedskrivning *skall* ske om tillgången på balansdagen har ett lägre värde än anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar om värdenedgången kan antas vara bestående. Nedskrivningar skall redovisas i resultaträkningen. Uppskrivning *får* ske om tillgången har ett tillförlitligt och bestående värde som väsentligt överstiger det redovisade värdet. Om en uppskrivning görs skall uppskrivningsbeloppet användas som avsättning i en uppskrivningsfond. Denna uppskrivningsfond får tas i anspråk för: ökning av aktiekapitalet genom fondemission eller nyemission, eller täckning av förlust enligt fastställd balansräkning när förlusten inte kan täckas av fritt eget kapital. Den del av uppskrivningsfonden som motsvarar avskrivning, nedskrivning eller

avyttring av tillgången som skrivits upp får överföras till fritt eget kapital. (ÅRL 4 kap) Vilket i stort överensstämmer med BFN:s rekommendationer.

Den största skillnaden mellan IAS 16 och svensk normgivning är att det i IAS 16 finns en alternativ värderingsprincip av materiella anläggningstillgångar som innebär löpande värdering till verkligt värde. Däremot får inte uppskrivningar göras enligt IAS 16, medan det är tillåtna enligt ÅRL under vissa förhållanden. Den alternativa värderingsprincipen innebär i praktiken att de materiella anläggningstillgångarna omvärderas löpande till det verkliga värde som gäller vid värderingstidpunkten, medan det i ÅRL måste vara en bestående och väsentlig värdeökning för att en uppskrivning skall tillåtas.

3.2.5 Avskrivningar

En anläggningstillgång som har en begränsad ekonomisk livslängd skall skrivas av systematiskt över denna livslängd samt redovisas i resultaträkningen (ÅRL 4 Kap 4§). Detta krav gäller oavsett om tillgången värderas enligt huvudprincipen eller den alternativa principen i IAS 16 (B Jönsson Lundmark, 1999).

IAS 16 har i princip samma grundläggande syn gällande avskrivningar på materiella anläggningstillgångar. Avskrivningen skall fördelas enligt en systematiskt plan över tillgångens nyttjandeperiod. Avskrivningsmetoden skall återspegla hur tillgångens värde för företaget successivt förbrukas samt att periodens avskrivningar redovisas som kostnad (BFN:s Vägledning redovisning av materiella anläggningstillgångar 6, IAS 16:41,16:46).

Enligt IAS 16 skall den avskrivningsmetod väljas som bäst återspeglar hur de ekonomiska fördelarna som förknippas med tillgången förbrukas (IAS 16:49). Den progressiva avskrivningsmetoden bör enligt IAS 16 inte tillämpas (B Jönsson Lundmark, 1999). Enligt BFN:s rekommendationer är förutsättningarna för att tillämpa denna metod att anläggningstillgången har lång livslängd och obetydlig teknisk utveckling (BFN:s Vägledning redovisning av materiella anläggningstillgångar 6).

Den valda avskrivningsmetoden skall omprövas löpande och ändras då det är nödvändigt enligt BFN och enligt IAS 16 om det skett en väsentlig förändring av de ekonomiska fördelarna som är förknippade med tillgången (IAS:52, BFN:s Vägledning redovisning av materiella anläggningstillgångar 6).

3.2.6 Sammanfattning av jämförelsen

Den stora skillnaden mellan IAS 16 och nuvarande svenska lagar och rekommendationer är att det i IAS 16 finns en alternativprincip för värdering av materiella anläggningstillgångar efter första värderingstillfället. Andra skillnader, t.ex. avskrivningar, är inte särskilt stora och därför kommer vi inte att undersöka dessa närmare i studien.

3.3 Verkligt värde

3.3.1 Olika synsätt på verkligt värde

IASB har i sin definition av verkligt värde utgått från en avyttringssynpunkt. Enligt Barth & Landsman finns det dock ytterligare två huvudsakliga ansatser att bedöma verkligt värde utifrån. Barth & Landsman belyser i sin studie alltså tre olika utgångspunkter för värdering till verkligt värde och dessa är *entry value* (anskaffningsvärde), *exit value* (försäljningsvärde) och *value-in-use* (nyttjandevärde). Som nämnts ovan har IASB tagit ståndpunkt i försäljningsvärdet vid värdering till verkligt värde. Vi kommer vidare i detta kapitel diskutera de tre olika värderingsgrunderna och diskutera fördelar och nackdelar med dem.

3.3.2 Värdering till anskaffningsvärde

Barth & Landsman definierar *entry value* som en tillgångs inköpspris eller, om priset förändrats, som återanskaffningsvärde (Barth & Landsman, 1995). Då det

historiska anskaffningsvärdet diskuteras i senare kapitel kommer vi här endast beröra återanskaffningsvärdet.

En formulering av återanskaffningsvärde återfinns i IASBs föreställningsram och låter enligt följande: ”tillgångar ska redovisas till det belopp som motsvarar den utgift som företaget skulle ha för att vid värderingstillfället anskaffa en identisk eller likvärdig tillgång” (Ericsson & Karlsson, 2001). Även BFN definierar återanskaffningsvärde och här då som: ”återanskaffningsvärde (nuanskaffningsvärde) avser det anskaffningsvärde företaget skulle ha haft om balansdagens priser gällt vid anskaffningstillfället” (FARs samlingsvolym, 2004). Definitionerna är således mycket lika och knyter alltså an till tillgångarnas värde på balansdagen. Artsberg menar att det återanskaffningsvärdet är ett i tiden aktuellt värde, då det är ett värde som bestäms vid bokslutstidpunkten (Artsberg, 2003).

I den engelska litteraturen används begreppet *replacement cost* och Schroeder & Clark definierar detta begrepp enligt följande: ”*assets are stated at the cost to replace them with similar assets in similar condition*” (Schroeder & Clark, 1998). Dessa författare tar också upp några av de problem som kan identifieras vid en värdering till återanskaffningsvärde. Ett av dessa problem är att det kan vara svårt att hitta ett återanskaffningsvärde för vissa typer av tillgångar. Schroeder & Clark beskriver hur ett företag relativt enkelt kan bedöma återanskaffningsvärdet för t.ex. lagret medan det kan bli svårare att bedöma detta värde för t.ex. en fabrikslokal. Detta beror på att det inte alltid finns en marknad för dessa tillgångar, det vill säga att det inte är säkert att det finns en liknande lokal till salu. Som en lösning på detta problem kan ett företag använda sig av ett specifikt index, där förändringar i marknadspriserna för specifika tillgångar mäts. Schroeder & Clark ifrågasätter också relevansen av att använda sig av återanskaffningsvärden då de menar att dessa värden endast är relevanta då man har för avsikt att anskaffa tillgångar. Schroeder & Clark hänvisar i detta avseende till Sterling och menar vidare att återanskaffningsvärdet inte visar vad tillgångarna skulle kunna inbringa vid en eventuell försäljning. Vidare menar Schroeder & Clark också att återanskaffningsvärdet ej visar kapaciteten av tillgångarna i den

mening at det ej ger relevant information för företaget i fråga för att besluta om man bör sälja, behålla eller köpa på marknaden. (Schroeder & Clark, 1998)

3.3.3 Värdering till nyttjandevärde

Nyttjandevärdet är en svensk översättning av IASBs *value-in-use* och är, enligt Artsberg, detsamma som ”det diskonterade nuvärdet av framtida inbetalningar till företaget p.g.a. användandet av tillgången minskat med tillgångens restvärde”. (Artsberg, 2003) Enligt Barth & Landsman skiljer sig nyttjandevärdet väsentligt från både anskaffningsvärdet och försäljningsvärdet i och med att nyttjandevärdet reflekterar *management skills* (Barth & Landsman, 1995). Vad de menar med detta är att nyttjandevärdet visar på företagsledningens förmåga att göra investeringsbedömningar. Vid användande av nyttjandevärdet som verkligt värde kommer nämligen en bra investering generera högre framtida kassaflöden än vad inköpspriset för tillgången i fråga varit och därför tas upp till ett högre värde i balansräkningen. Det starkaste incitamentet för att använda sig av nyttjandevärde är att alla tillgångar då förväntas vara anskaffade för att generera framtida nytta för företaget (Schroeder & Clark, 1998)

Det finns dock en del kritik mot användandet av nyttjandevärde som värderingsgrund och det främsta av dessa är de framtida kassaflöden som värderingen baseras på är beroende av uppskattningar om såväl storlek på kassaflödena som period de ska hänföras till. Ett andra problem med nyttjandevärdet är vilken diskonteringsränta som ska användas då nuvärdet av de framtida kassaflödena ska beräknas. Detta är både ett problem i sig själv men knyter också an till problemet med vilken period kassaflödena ska hänföras till, det vill säga att det är svårt nog att med exakthet beräkna en rättvisande diskonteringsränta och än svårare blir det om företaget ej med säkerhet vet vilken period de ska basera beräkningen på. Ytterligare ett problem med användandet av nyttjandevärdet är att kassaflödena genereras av en kombination av företagets olika tillgångar och det blir därför svårt att beräkna hur mycket var och en av tillgångarna genererar individuellt. (Schroeder & Clark, 1998)

3.3.4 Värdering till försäljningsvärde

En tredje värderingsgrund för verkligt värde är att använda sig av försäljningsvärde eller *exit value* som det heter i engelsk litteratur. Detta försäljningsvärde kan fastställas vid en direkt försäljning men också uppskattas på basis av marknadspriser. Barth & Landsman definierar försäljningsvärdet som: ”*exit value is the price at which an asset could be sold or liquidated*” (Barth & Landsman, 1995). Även Schroeder & Clark beskriver försäljningsvärdet på ett liknande sätt men tar i sin beskrivning också upp att försäljningspriset ska baseras på det pris som gäller vid en ordinär affärstransaktion och inte genom en tvångslikvidation (Schroeder & Clark, 1998). Vidare diskuterar Schroeder & Clark för att realisationsprincipen sätts ur spel om tillgångarna värderas till ett försäljningsvärde (Schroeder & Clark, 1998). Den kritiska tidpunkten för intäkten blir alltså vid anskaffningstidpunkten istället för vid realisationstidpunkten (Schroeder & Clark, 1998).

Lik värdering till återanskaffningsvärden skapar värdering till försäljningsvärden ett mätproblem. Det kan för vissa tillgångar vara svårt att finna ett marknadspris beroende på denna specifika typ av tillgång saknar en aktiv marknad. För att bygga vidare på denna kritik diskuterar Schroeder & Clark också om det verkligen finns en marknad för t.ex. fabriker som inte säljs p.g.a. tvångslikvidering. (Schroeder & Clark, 1998) Även Ericsson och Karlsson (2001) riktar kritik mot värdering till försäljningsvärden då de hänvisar till en studie av Schuetze och menar att ägarna av tillgångarna inte skulle vara villiga att sälja till rådande marknadspriser (Ericsson & Karlsson, 2001).

3.3.5 IASBs definition av verkligt värde

Enligt den alternativprincip som finns i IAS 16 punkt 29ff och som tillåter en omvärdering av de materiella tillgångarna till verkligt värde ska tillgångarna värderas till IASBs definition av verkligt värde. Denna definition lyder enligt följande: ”verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av

att transaktionen genomförs” (IAS 16). Denna definition anknyter alltså till den teori kring värdering till försäljningsvärden som presenterats ovan. Definitionen eliminerar också försäljningar på grund av tvångslikvidation precis som Schroeder & Clarks definition. Med anledning av detta bör alltså värderingen enligt IASBs definition också prövas mot den kritik som finns mot värdering till försäljningsvärden.

3.4 Värdering till historiskt anskaffningsvärde

Enligt ÅRL skall anskaffningsvärdet för anläggningstillgångar tas upp till belopp motsvarande utgiften för tillgångens förvärv eller tillverkning. I anskaffningsvärdet skall utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet räknas in (ÅRL 4 Kap 3§). Värdering till historiskt värde avses främst uppskattande av vad en tillgång varit värd vid en given och passerad tidpunkt. Denna tidpunkt är, om inget annat anges, tidpunkten för tillgångens anskaffande. Det historiska anskaffningsvärdet är alltså det belopp transaktionen genomfördes för eller, om avskrivning skett, det planmässiga restvärdet. (Ericsson & Karlsson, 2001)

3.4.1 Historiskt anskaffningsvärde

De senaste 500 årens redovisnings manualer och böcker baseras på historiska värden (Chamber, 1994). Manualerna blev textböcker som i sin tur blev mönster och normer för praktiker. Detta har i praktiken lett till att tendensen i dagens företag är att värdering skall ske till historiskt anskaffningsvärde (Anthony, 1976).

Det kan tyckas anmärkningsvärt att värdering till historiskt anskaffningsvärden fortfarande utgör grunden för den traditionella redovisningen, då denna värderingsmetod är flera århundraden gammal. Trots detta används den av en överväldigande del av företagen, då de värderar sina transaktioner. Anthony pekar här även på att det i länder som Holland, där värderingsmodeller som baseras på verkligt värde använts i många år, inte lett till någon övergång i värderingsprincip. (Anthony, 1976)

3.4.1.1 Argument för värdering enligt historiskt anskaffningsvärde

Argumenten för en värdering till historiskt anskaffningsvärde brukar ofta handla om att transaktionen är verifierbar objektivt och inte baserade på förväntade framtida transaktioner. Historiska kostnader är även svårare att manipulera än verkliga värden. Då beslutsfattare ska göra framtida bedömningar behövs data på tidigare utförda transaktioner som kan utvärderas och dessa mäts i historiskt värde. (Kam, 1986)

Enligt Ijiri är dokumentation över tidigare aktiviteter en nödvändig funktion för att uppfylla redovisningsskyldigheterna, det vill säga ansvaret för att rapportera hur anförtrodda medel använts. Utan historisk dokumentation har ledningen svårt att förklara hur de tillvaratagit resurserna de erhållit av ägarna. Ijiri menar också att vissa ledares önskan inte är att optimera utan enbart tillfredsställa. För dessa är frågan hur mycket som redan har intjänats viktigare framför hur mycket man skulle kunna tjäna. Ijiri anser att alternativa värderingsmetoder kan fungera som kompletterande information i finansiella rapporter men de kan inte ersätta redovisningen som baseras på verkliga transaktioner. (Ijiri, 1975)

Andra teoretiker som förespråkar värdering enligt historiskt värde pekar på att balansräkningen är ett uttalande om att företaget skall fortsätta sin verksamhet flera år framåt och då finns det ingen anledning att värdera tillgångarna till likvidationsvärden (Van Breda & Henriksen, 2001).

3.4.1.2 Argument emot värdering enligt historiskt anskaffningsvärde

Argument emot är bland annat att värdet av tillgångarna kan förändras över tiden. Priset på tillgången kan vara konstant medan de framtida förväntade ekonomiska fördelarna kan variera och påverka redovisningens relevans och jämförbarhet. (Van Breda & Henriksen, 2001)

Lennard som är en av dem som förespråkar en värdering till verkligt värde menar att problemet med värdering till historiskt värde är att det inte är möjligt att bestämma till vilken omfattning en försäljning av tillgången skulle realisera dolda vinstmedel. Dessa vinstmedel skulle istället om de varit kända kunnat ha återinvesterats och därmed ökat kapaciteten. (Lennard, 1993)

Äldre tiders teoretiker, som skrev bokföringsmanualer, var ofta matematiker. Enligt Chamber (1994) kunde de ha tyckt det var fascinerande att tillämpa algebraiska ekvationer på bokföring, vilket kan ha lett till att systematiken dominerade tankesättet, istället för vad de kanske ville säga med bokföringen. Chamber menar att om inte redovisningen för en period blir helt uppdaterad med de verkliga värdena för tillgångarna i företaget, då kan man inte göra ordentliga bedömningar om hur verksamheten förvaltats under föregående perioder, samtidigt som man inte kan fatta beslut om framtida perioder. (Chambers, 1994)

4. Empiri

I detta kapitel kommer det material som framkommit av våra intervjuer att presenteras. Varje avsnitt inleds med en kort företagspresentation för att sedan redogöra för företagets ståndpunkter i de olika frågorna. (För intervjufrågor, se bilaga 1)

4.1 Höie

4.1.1 Presentation av Höie

Höie AB ingår i en koncern med moderbolaget Mascot Höie AS beläget i Norge. Höie AB etablerades 1902 i Malmö under det dåvarande namnet Nordisk Fjäder. 1931 fick de sin första produktionsanläggning för tillverkning av bäddprodukter och har sedan dess tillverkat, marknadsfört och distribuerat täcken och kuddar i såväl dun, fjäder och fiber. Produkterna säljs under varumärkena Höie, Nordiska Fjäder och Berger på den svenska och danska marknaden. Bolaget har idag 35 anställda i Malmö. Bolaget äger materiella anläggningstillgångar som enligt dagens redovisning värderas till ungefär 8 miljoner kronor. Ernst & Young gör idag deras revision.

4.1.2 Höie om IASB och redovisningens syfte

IASB är inget de direkt diskuterat inom företaget. Företaget föredrar att se saker och ting praktiskt istället för att fördjupa sig i de redovisningsregler som finns. De

följer de lagar som finns och de har ingen litteratur på området och kan därför inte redogöra för hur de förhåller sig till IASB som organisation.

Syftet med redovisningen är enligt ekonomichefen att tillgodose intressenternas krav på information, både externa och interna. Deras intressenter är leverantörerna, ägarna, anställda, skattemyndigheter och kunder. VDn däremot, trycker mer på att ge en rättvisande bild av företaget för intressenter.

4.1.3 Höie om historiska anskaffningsvärden

Företaget använder sig av BFNs rekommendationer i redovisningen. Historiska anskaffningsvärden är enligt företaget ett gammalt och traditionellt sätt att se på saker och ting. De tycker att det ofta kanske är långt ifrån det verkliga värdet på materiella anläggningstillgångar. Ekonomichefen tillägger att det är kanske inte alltid helt rättvisande, men det är det traditionella sättet, samt att alla gör det. Han tycker det är ”flummigt” med verkligt värde på grund av att det finns många sätt att räkna ut det på. Han anser att den tekniska livslängden jämfört med den ekonomiska livslängden kan man resonera kring, eftersom det inte spelar någon roll hur gamla maskinerna är om de ännu genererar intäkter och ger mervärde åt företaget. I intervju med VDn kommer samma synpunkter fram, det vill säga att det skulle vara mer rättvisande att redovisa nuvärdet av framtida kassaflöden (nyttjandevärden). I denna bransch kan maskinerna vara väldigt gamla men göra ett fullgott jobb ändå. ”De kan vara färdigavskrivna efter 10 år men ger fortfarande mervärde åt företaget i många år framåt och då är det kanske inte rätt att redovisa dem till 0 kr”, säger han. Som tillverkande företag har de en stor andel materiella anläggningstillgångar, vilket enligt bolaget är förutsättningen för företagets existens. Det är dock inte en så jättestor balanspost numera eftersom de skrivit av dem, men det är fortfarande en viktig del.

4.1.4 Höie om verkliga värden

Företaget tycker att verkligt värde är komplext och menar på att det är två helt skilda världar vilket som är försäljningsvärdet kontra framtida kassa inflöden för

företaget, eftersom den bransch de representerar är väldigt begränsad. Svensk textilmarknad är idag inte alls omfattande, vilket gör att de maskiner som är av stor betydelse för företaget kan vara svåra att värdera till försäljningsvärden på grund av att det är svårt att hitta köpare. Detta menar de gör det svårt att hitta det "rätta" värdet.

Vid värdering enligt IAS 16 skulle detta enligt företaget vara dels svårt och dels vara ett väldigt lågt värde. De menar på att dessa regler bygger ofta på teorier som är svåra att applicera i praktiken och att det finns andra tillverkande företag där det verkliga värdet på maskiner skulle vara mer rättvisande än för företaget.

Just vid det här tillfället skulle det inte göra så mycket skillnad menar ekonomichefen. Det svåra är enligt honom att svara på frågan "vem ska bedöma försäljningspriset"? En oberoende värderingsman kan säkert värdera exempelvis datorer. Vem kan hitta en oberoende värderingsman som kan värdera ett kardverk?" Han hävdar att det behövs kunskap om branschen och de som har den kunskapen är inte oberoende. Det blir alltså svårt med objektiviteten.

4.1.5 Höie om byte av redovisningsprincip

Alla redovisningsförändringar strävar enligt företaget efter att göra förenklingar eller förbättringar. "Då man hållit på med samma sak i många år brukar man tycka att alla förändringar är av ondo", tycker ekonomichefen. Han tillägger här att det är klart de måste anpassa sig eftersom de lever i en öppen värld. De är tvingade att anpassa sig till de lagar och regler som gäller i ett större sammanhang. De tycker att det är jobbigt ibland med nya rutiner men bara det leder till något positivt i längden så lönar det sig och så får de ju möjlighet att lära sig något nytt. Förutom att de är tvingade att följa gällande regler framhåller VDn att de påverkas mycket av hur andra företag redovisar.

4.1.6 Höie om skillnader mellan onoterade och noterade företag

Redovisningens regler borde i stort sett vara lika tycker företaget. De förstår att det är viktigare med verkligt värde i noterade på grund av aktieägarnas intresse av nyckeltal istället för den bakomliggande strukturen. Spontant känner de att det borde va samma regler som gäller, eftersom de onoterade kan i framtiden bli noterade och då är det bra att vara förberedd.

4.2 Lunds energi

4.2.1 Presentation av Lunds energi

Koncernen har drygt 300 anställda och befinner sig i energibranschen. Koncernen är ett ledande energibolag i södra Sverige. Moderbolaget är helägt av två kommuner, Lund och Lomma. Företaget bedriver energiproduktion och energidistribution för ägarkommunernas egna behov. De äger och förvaltar även fastigheter och anläggningar för rörelsens behov, aktier och andelar inom energisektorn och bedriver tjänster i rörelsens anknytning. Koncernen äger materiella anläggningstillgångar som i dagsläget redovisas till ett värde av cirka 2 miljarder svenska kronor. Företagets redovisning sköts av KPMG.

4.2.2 Lunds energi om IASB och redovisningens syfte

Ekonomichefen säger sig känna till IASB och tror att detta är en europeisk organisation som gör redovisningsregler som skiljer sig något från US-GAAP. Deras redovisningsregler går mer eller mindre ihop med Sveriges rekommendationer (RR) enligt honom.

Han säger vidare att deras ambition är att följa IASBs regler. I dagsläget uppnår de inte den kvalitén i redovisningen som krävs av IASB. Han säger sig inte ha någon direkt åsikt om IASBs regler utan menar på att sådana här regler brukar

vara genomtänkta och fyller säkert en funktion. VDn däremot känner inte alls till IASB som organisation.

Eftersom Lunds energi är ett offentligt företag ägt av kommunen kommer förmodligen de att innefattas i den grupp företag som måste använda sig utav IFRS-reglerna. Finansdepartementet funderar över om redovisningen för offentligägda företag skall likställas med noterade företags regelverk. Och de tycker att det kan finnas en viss logik i detta förslag. Allmänheten behöver ordentlig insyn i vår verksamhet, precis som placerare behöver bra insyn i ett noterat företag.

Oavsett om de blir tvingade eller får använda sig utav IASBs regler, har de som målsättning att införa dem så småningom. Detta vill de göra för att de vill kunna ställa ut certifikat och därmed bli en egen aktör på penningmarknaden. ”Och vill man dit, då får man helt enkelt följa spelreglerna”, säger ekonomichefen.

Inom företaget är det främst ekonomichefen, revisorn och i viss utsträckning VDn som driver frågan. De säger att om de har ett val kan de ju själva välja tidpunkt för införandet, men de har planerat för att dra igång ett ordentligt projekt efter sommaren för att kunna följa de här reglerna.

Redovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Egentligen är den upprättad med flera av Redovisningsrådets rekommendationer (RR), men för att kunna göra vissa avsteg som de gör i år på grund av ett samgående och att deras revisor inte tycker att de håller den klass i sin redovisning, gör att de inte kan säga att de följer RR fullt ut.

Enligt ekonomichefen är syftet med att redovisningen precis som för andra företag, att ge deras intressenter information om verksamheten. ”Våra intressenter är givetvis ägarna men också leverantörer, våra kunder, finansiärer”, säger ekonomichefen. VDn säger att huvudsyftet för den finansiella rapporteringen är uppföljning mot mål för de anställda och styrelse.

4.2.3 Lunds energi om historiska anskaffningsvärden

Ett problem för de inom energibranschen som gräver ner kablar är att bestämma avskrivningstid på en kabel och att bestämma när en kabel utranteras. Lunds energi har fortfarande en del oljekablar från 1907 som det går ström i och ibland byts en viss del ut av en kabel. Egentligen är det inte kabeln som kostar pengar, det är gropen som utgör den största kostnaden. ”Är vi då tvungna att gräva upp någonstans, passar vi ofta på att byta eller göra underhållsarbete där också även om kabeln skulle ha klarat sig i många år ännu”, säger ekonomichefen.

Ett annat problem inom branschen har också varit att dra gränsen mellan drift och investering. Har företaget tagit upp jobbet som drift går det direkt över resultaträkningen och företaget får då ett väldigt lågt anläggningskapital. Så var det för Lunds Energi tidigare, men den tiden har de numera lagt bakom sig. ”Idag tror jag att vår redovisning är ganska rättvisande på vad vi har i förmögenhet i anläggningsvärden och vad vi inte har”, säger ekonomichefen. Vid sidan om det, har de bra koll på nuanskaffningsvärdena. De har bra teknisk koll på vad det kostar att göra nätet idag.

4.2.4 Lunds energi om verkliga värden

I dagsläget använder de verkliga värden när de värderar aktierna i sina dotterbolag och vid övervärden. När de gör nedskrivningar använder de också verkligt värde. När de säljer eller köper företag kommer de verkligt värdena fram i form av övervärden, enligt ekonomichefen.

Inom företaget har de ännu inte diskuterat möjligheten att värdera om anläggningstillgångar till verkligt värde. Enligt ekonomichefen, skulle en anledning till att göra det kanske kunna vara om de vill höja soliditeten. Skulle de av finansieringsskäl och soliditeten är en parameter som avgör om de får låna, då kanske det skulle kunna finnas en anledning, säger han. Men han påpekar att det också finns en möjlighet att omvärderingen skulle få motsatt effekt vid nästa omvärdering. Han uttrycker att det är det som är det svåra, att varje år ta reda på

vad anläggningstillgången är värd. ”Vi vet vad det kostar att ha en *corporate finance* funktion där vi värderar rörelsens förvärv och försäljningar. Skulle vi ha in en sådan varje år då tror jag att det kommer att kosta ordentligt”, säger han.

Företaget är inte säkert på om en omvärdering skulle ”ge” dem något. De tycker spontant att det mest blir en hel del merarbete, vilket skulle göra ett redan jobbigt bokslut ännu jobbigare. De tycker att de måste övertygas mer om varför detta bör göras innan de hoppar på detta tåg.

4.2.5 Lunds energi om byte av redovisningsprincip

De säger att det säkert finns krafter bland produktionsansvariga som tycker att det vore bra, att det kan ge dem någonting i internredovisningen. Men då är de bara intresserade av plussidan. Om vi ser på it-sidan av företaget så jobbar de med ett optofibernet. Idag finns det så pass mycket optofiber i Sverige att marknadsvärdet är under vad det kostar att bygga nätet. Om de säger till sin it-sida att ni kan bygga ut nätet för 10 miljoner, men det verkliga värdet i bokföringen blir bara 5 miljoner. De får direkt göra en nedskrivning med 5 miljoner, då tror de att it-sidan hade sagt, att ”i helvete heller, då kör vi på med de gamla värderingsprinciperna”. Så de anser att det finns både en uppsida och en nersida, som inte är helt självklar.

Beslutet att välja en sådan här värderingsprincip skall formellt tas av styrelsen och VD. Men de är inte de som sitter och jobbar med det aktivt, utan det blir ekonomichefen i samråd med revisorn som naturligtvis har mycket att säga till om som den rådgivare och övervakare han är. Men en diskussion skulle tas i koncernledningen om det här är av den digniteten, vilket de tycker att det verkar vara. ”Vi är ju ett anläggningstungt företag med cirka 2 miljarder i anläggningstillgångar, och är det så att en uppvärdering skulle påverka resultaträkningen så är det klart att styrelsen och koncernledningen får diskutera det här”, säger ekonomichefen.

Ekonomichefen tycker att IFRS med sina omvärderingar till verkligt värde skjuter över fokus på balansräkningen och mindre på resultaträkningen som tidigare. Nu

skall man tänka på den förmögenhet man har snarare än hur det har gått i år. Men trots det så har vi fortfarande en resultatfixering och det kommer vi alltid att ha, säger han. Det är på resultatet du betalar utdelning, och utdelning är något intressenterna ställer krav på. Du kan inte äta din teoretiska förmögenhet av teoretiskt ökade värden.

Vid byte av redovisningsprincip tycker VDn att ge en rättvisande bild är det viktigaste. Intressenters krav och önskemål tillsammans med hur principen påverkar resultatet är också viktigt. ”Frågan man skall ställa sig ifråga om byte av redovisningsprincip är om vi klarar av det. Det du måste göra det måste du göra helt enkelt, finns det lagliga krav är det naturligtvis viktigt att följa dessa. Men finns det en möjlighet att välja, då måste man ärligt fråga sig själv om vi klarar det i dagsläget. Och gör vi inte det, då är det bättre att vänta och ta ett steg tillbaka”, säger ekonomichefen.

4.2.6 Lunds energi om skillnader mellan noterade och noterade företag

Ekonomichefen tycker i princip inte att redovisningsreglerna bör skilja sig mellan noterade och onoterade företag. Men visst kan det få finnas trappsteg i det som heter Bokföringsnämndens rekommendationer. I grunden, säger han, bör alla ha samma regler, men de stora och börsbolagen bör sikta på mycket väl godkänt medan det räcker med godkänt för de mindre företagen

4.3 Wallin & Dalholm

4.3.1 Presentation av Wallin & Dalholm

Wallin & Dalholm är ett boktryckeri som främst arbetar med sättning, prepressarbeten och tryckeri. Deras huvudsakliga kunder är tidskrifter av varierande slag. Bolaget är familjeägt med anor från 1800-talet. Wallin & Dalholm har 26 anställda och är etablerat i Lund där de också har sin produktionsanläggning. I företaget finns enligt redovisningen materiella anläggningstillgångar till ett värde av 2,5 miljoner svenska kronor. Det handlar alltså om ett mindre, familjeägt boktryckeri. Företaget använder KPMG för deras revision.

4.3.2 Wallin & Dalholm om IASB och redovisningens syfte

För att få en förståelse om hur väl företaget kände till IFRS och speciellt då IAS 16 började vi med att låta dem berätta om vad de visste om detta. Det visade sig att de inte kände till så mycket om IAS 16 eller IFRS, utan att det mest var något som de hade blivit informerade om av sin revisor i samband med föregående bokslut. Trots detta hade företaget efter bokslutet funderat över vad det kunde innebära för dem.

Vidare ville vi få en bild av vilka intressenter och vilket syfte företagets redovisning hade enligt dem själva. Det visade sig att företaget arbetar mycket med redovisningen internt, speciellt vid budgetarbetet. De använder sig då av nyckeltal som löpande följs upp. Det handlar då om miljö- och kvalitetsnyckeltal, men också om ekonomiska nyckeltal. Detta är enligt Wallin & Dalholm ett av syftena med deras redovisning, att arbeta med dessa nyckeltal för att hela tiden bli bättre. Vad gäller externt så är långivare, leasingbolag och kunder de primära intressenterna av redovisningen. Företaget har en hel del kunder som tittar på redovisningen, till exempel större kommunala bolag som vill se att företaget är ett företag de kan jobba med även på lite längre sikt.

4.3.3 Wallin & Dalholm om historiska anskaffningsvärden

Historiska anskaffningsvärden kan enligt Wallin & Dalholm vara bra att använda sig av för att få ett mer kontinuerligt avskrivningsunderlag. Vidare tycker de att värdering till verkliga värden kan bli väldigt ”hoppigt”, speciellt då det handlar om tillgångar där snabb teknikutveckling kan påverka värdet från år till år. I Wallin & Dalholms fall påverkar den snabba teknikutvecklingen värdet på deras pressar. Företaget tycker däremot inte att de historiska anskaffningsvärdena ger en rättvisande bild av värdet på tillgångarna, då till exempel företagets pressar vid försäljningstillfälle har varit värda cirka 3-4 miljoner medan det bokförda värdet ligger på noll.

4.3.4 Wallin & Dalholm om verkliga värden

Wallin & Dalholm tycker att en värdering av materiella anläggningstillgångar till verkligt värde enligt alternativprincipen i IAS 16 skulle ge en mer rättvisande bild än redovisning till anskaffningsvärde. Som exempel på detta pekar de på att många tryckerier idag äger fastigheter med ett marknadsvärde långt över det bokförda värdet. Likaså påpekar de att många tryckerier har stora övervärden i sina pressar, det vill säga att pressarnas värde har sjunkit snabbare än vad man skrivit av dem på grund av den snabba teknikutvecklingen. I just detta företag har dock en av pressarna högre verkligt värde än det bokförda värdet beroende på att pressen är inköpt 1989 och alltså redan avskriven under lång tid. Vidare anser företaget att det redovisade värdet på tillgångarna inte alltid är fördelaktigt för företaget, som exempel tar ekonomichefen upp scenariot då de kommer till banken och har lågt eget kapital som skulle kunna vara betydligt högre om man värderat upp tillgångarna till sitt verkliga värde. Ekonomichefen tycker att det kan vara svårt att förklara för till exempel banker hur det egentligen står till, det vill säga att tillgångarna är värda mer än det värde som är upptaget i balansräkningen. Ekonomichefen skulle alltså här föredra en värdering till verkligt värde.

Vi frågade också ekonomichefen om hon kunde se några fördelar eller nackdelar med de olika värderingsmodellerna för verkligt värde. Detta var dock inget hon hade satt sig in i eller funderat över och därmed inget hon kunde svara på.

Bolaget har tidigare varit tvungna att upprätta kontrollbalansräkningar på grund av negativt eget kapital och då har de omvärderat sina fastigheter till verkliga värden. Detta är något som då gjorts av en värderingsman. Värderingen till verkligt värde, genom upp- eller nedskrivningar, har alltså aldrig gjorts i själva årsredovisningen utan endast i kontrollbalansräkningar. Detta sätt att värdera, med hjälp av värderingsmän, är något som ekonomichefen tror kommer att behövas om man går över till att värdera enligt verkligt värde.

4.3.5 Wallin & Dalholm om byte av redovisningsprincip

Företaget ser inte att ett eventuellt byte av redovisningsprincip skulle innebära någon stor arbetsbörda för företaget i fråga då man inte är ett så stort företag. De tror däremot att det kan bli en desto större arbetsbörda för större företag med fler tillgångar att omvärdera.

När det gäller vilka faktorer som ekonomichefen tycker är viktigast för att motivera ett byte av redovisningsprincip så ligger resultatpåverkan i topp. Även vad andra företag använder sig av och kostnad för ett byte är viktiga aspekter. Hon anser dock att rättvisande bild är ett mindre viktigt argument för att byta redovisningsprincip.

Företaget har inte tidigare gjort någon större förändring vad gäller vilken typ av redovisningsprincip de använder sig av, med undantag av de fall då lagstiftningen tvingat dem att göra så. Man var bland annat tvungna att ändra uppställningen av balans- och resultaträkningen för några år sedan, berättar ekonomichefen. Ekonomichefen tror inte att ett eventuellt byte av redovisningsprincip skulle bli alltför arbetsam då hon tycker att det är lättare att sätta sig in i nya lagar och normer desto längre man arbetat med redovisning.

4.3.6 Wallin & Dalholm om skillnader mellan onoterade och noterade företag

Företaget tycker inte att det skulle vara några problem med att noterade företag tillämpar en annorlunda redovisningsprincip för sin koncernredovisning än vad onoterade företag gör. Detta tycker de beroende på att företaget inte jämför sig med noterade företag och därmed inte är i behov av en likadan redovisning för dessa företag.

5. Analys och diskussion

Vi kommer i detta kapitel att analysera de tre fallföretagens åsikter som framkommit i tidigare kapitel. Detta kommer vi att göra med utgångspunkt från de teorier som presenterats i kapitel 3. Efter detta kommer vi att analysera likheter och skillnader mellan de olika fallföretagen. De tre fallföretagen skiljer sig åt med avseende på faktorerna bransch, storlek och ägarstruktur. Därför kan man förvänta sig att deras inställning skiljer sig åt på flera punkter.

5.1 Analys av Höie

5.1.1 Höies kännedom om IASB

Då företaget inte kände till IASB och IFRS speciellt väl är det svårt att bedöma företagets grad av respekt för denna normgivare. Ekonomichefen hade dock hört talas om organisationen IASB förut men det framgick ej klart om han var negativt eller positivt inställd till själva organisationen. Då företaget pekar på att de är pragmatiker så finns det till synes inget direkt intresse av att sätta sig in i nya redovisningsregler som inte med säkerhet kommer att införas för företaget.

Användarvänligheten hos nya redovisningsregler, i detta fall IFRS, är något vi tror spelar stor roll för företaget i fråga. Ekonomichefen menar att alla förändringar är av ondo, då man arbetat med samma sak i många år, och att företaget tycker att flexibilitet i redovisningsregler är mindre viktigt tycker vi oss se att det generella förändringsmotståndet i företaget är relativt stort. Det verkar inte heller finnas

något intresse från företagets sida att byta redovisningsprincip om det inte är så att det är vad andra företag generellt gör.

Vi tror att i detta företags fall skulle komplexiteten i värderingen till verkligt värde kunna överskugga de eventuella relativa ekonomiska fördelarna företaget skulle få av en sådan omvärdering. Att VDn inte nämner resultatpåverkan som ett motiv till att byta redovisningsprincip pekar i denna riktning, liksom företagets generella förändringsmotstånd.

5.1.2 Opportunistiska tendenser i Höie

Vi har svårt att se några tydliga tecken på opportunism vid val av redovisningsprincip i företaget. Ekonomichefen tycker inte alltid att redovisning till historiska anskaffningsvärden ger en helt rättvisande bild, men han verkar anse att det traditionella sättet att redovisa på är tryggt och beprövat. Detta är det enda tecken på opportunism vi kan se i företaget, alltså att företaget föredrar en värderingsmodell som gynnar deras intressen även om det inte ger en rättvisande bild, vilket VDn säger sig tycka vara viktigt. Däremot får vi intrycket av att företaget tycker att göra som andra företag är något som är viktigare för dem än att redovisa på ett sätt som skulle ge dem relativa ekonomiska fördelar. Detta är också något VDn ger uttryck för då han tycker att redovisa som andra företag gör är bland de viktigaste egenskaperna hos redovisningen. Varför tycker då Vdn att det är viktigt att göra som alla andra? Vi har fått ganska tydliga indikationer på att jämförbarhet inte är något som väger tungt för företaget, så motivet för denna inställning är antagligen helt enkelt att det känns tryggt att följa strömmen.

5.1.3 Val av redovisningsprincip i Höie

Företaget tycker att det verkar svårt att applicera IAS 16 definition av verkligt värde, det vill säga försäljningsvärdet, i praktiken. Dessutom skulle objektiviteten enligt ekonomichefens utsaga gå förlorad. Vi tror dock att även för ett företag i textilbranschen, som förvisso är en begränsad bransch i Sverige, skulle det gå att finna oberoende värderingsmän. Det finns många andra branscher där marknaden

är begränsad och detta är en generell invändning mot värdering till försäljningsvärde. Detta har IASB löst med alternativet att värdera till avskrivet återanskaffningsvärde i IAS 16 om det inte skulle gå att hitta något marknadsvärde. Detta skulle kunna leda till att företaget kan värdera sina tillgångar till ett högre värde än vad värdering till försäljningsvärde skulle ge. Vi håller dock med om att det kan vara svårt att finna köpare på den begränsade svenska marknaden och att det verkliga värdet därför skulle bli lågt. Att värdet skulle bli lågt betyder inte enligt vår mening att det skulle vara mindre rättvisande och att redovisa en rättvisande bild var ju enligt VDn redovisningens huvudsyfte.

Vi håller med om företagets syn om att värdering till nyttjandevärde av deras inventarier skulle bli mer rättvisande, men här är dock värderingsproblemet desto större. Då textilindustrin är en krympande bransch i Sverige kan det vara väldigt svårt att bedöma hur produktionen kommer att se ut flera år framöver. Detta är inte heller något som kan göras inom ramen för IAS 16 och därför inte något som skulle vara applicerbart även om IFRS införs för onoterade företag.

Företagets inställning att värdering till historiska anskaffningsvärden fungerar bra baserar sig delvis på att det är något som alla företag använder sig av. Skulle IFRS regler bli valfria eller tvingande för alla företag, skulle antagligen inte alla företag längre göra likadant och då skulle Höie tvingas ta ställning. I den situationen skulle företaget enligt den bild vi fått av deras prioriteringar, i större utsträckning ta hänsyn till de relativa fördelar respektive redovisningsprincip skulle medföra.

Att ekonomichefen tycker att värdering till historiska anskaffningsvärden inte alltid är rättvisande och ändå vill behålla denna typ av värderingsgrund kan tyckas något märkligt då VDns vision är att tillhandahålla en redovisning där en rättvisande bild är framträdande. Vi kan dock förstå att företaget har svårt att se fördelar med värdering till verkliga värden då de anser att detta kommer att leda till en låg värdering av deras kardverk. Även det faktum att omvärderingen kommer innebära kostnader för företaget och att de har en misstro mot objektiviteten i denna värdering förstärker förändringsmotståndet.

5.1.4 Ägarbild

Då företaget ingår i en norskägd koncern skulle *earnings management* vara något som skulle kunna verka till företagsledningens fördel. Detta med tanke på att företagsledningen av individuella skäl är beroende av att leverera ett gott redovisat resultat inför dessa ägare. Dock är opportunismen såväl som viljan att byta redovisningsprincip till synes låg i företaget varför vi tror att den selektiva redovisningen är begränsad. Även faktumet att man använder sig av Ernst & Young för sina revisionsuppdrag gör att vi tror att möjligheten för denna typ av redovisning minskar ytterligare.

5.1.5 Slutsats Höie

Vi tror ej att företaget skulle implementera IFRS om enbart möjligheten att göra så uppstod. Vi tror dock att företaget skulle ha relativt lätt att acceptera regelverket om en tvingande lagstiftning infördes då det under intervjuerna klart framstod för oss att företaget har en syn där de ser att de måste anpassa sig till rådande regler. Möjligen skulle en tidigare implementering kunna komma till stånd redan vid en möjlighet att använda sig av IFRS om det visar sig att många andra företag kommer att göra så. Den inställning vi beskriver här ovan framstår genom ett generellt förändringsmotstånd och en vilja att redovisa likt andra inom branschen vilket för närvarande ger en viss tveksamhet inför ett eventuellt byte av redovisningsprincip.

5.2 Analys av Lunds energi

5.2.1 Lunds kännedom om IASB

Trots att Lunds energi är ett tämligen stort företag får vi intrycket av att kunskapen om IASB och dess funktion är begränsad. Det verkar inte finnas något större intresse av att ta reda på information om eventuella för- och nackdelar som ett byte av redovisningsprincip skulle medföra. Istället överlåter de dessa frågor

till revisorn vars omdöme och kunskap de verkar lita på. Vi finner detta ointressant en smula märkligt med tanke på att de uttrycker en klar önskan om att bli en aktör på penningmarknaden där kraven på rapporteringen är högre. Dessutom är de medvetna om att de antagligen i vilket fall som helst kommer att bli tvungna att införa IFRS inom en snar framtid. Detta på grund av finansdepartementets förslag om att offentliga företags redovisningskrav skall likställas med noterade företags. Vi får intrycket att IASBs redovisningsregler kan komma att spela en viktig roll för företaget, ändå är VDns kunskap och intresse för denna organisation obefintlig.

Vi tror att denna inställning kan ha flera orsaker. Först och främst verkar redovisningskunskaperna hos ledningen för Lunds energi vara begränsade till praktisk rapportering. Det framgår ganska tydligt att det inte finns någon redovisningsentusiast på företaget som är intresserad av IASB. Ledningen verkar helt enkelt känna att detta är överkurs, något som de inte har kompetensen att sätta sig in i. En annan orsak kan vara att ekonomichefen likställer IFRS med Redovisningsrådets rekommendationer och därför inte intresserat sig för organisationen IASB i någon större utsträckning.

5.2.2 Verkligt värde kontra historiska anskaffningsvärden

Av våra intervjuer framstår värderingen av Lunds energis största tillgångsslag, nedgrävda elkablar, vara en godtycklig affär. Livslängden på den sortens kabel verkar kunna variera mellan ett och hundra år, beroende på faktorer som inte går att uppskatta i förväg. Trots detta anser ekonomichefen att historiska anskaffningsvärden med avdrag för ackumulerade avskrivningar ger en ganska rättvisande bild av nätets värde. Samtidigt menar de att de har bra teknisk koll och därför kan uppskatta det verkliga värdet på nätet. Vi förutsätter att företaget med detta menar att de historiska värdena och de verkliga värdena är i samma storleksordning, eftersom det verkliga värdet enligt allmän uppfattning ger en mer rättvisande bild än det historiska värdet.

5.2.3 Opportunistiska tendenser i Lunds energi

Efter förvärvet av företaget Ringfors detta år, har Lunds energi valt att inte följa RR fullt ut i rapporteringen. Anledningen till detta kan vi bara spekulera i, eftersom något tydligt svar på frågan inte kunde frambringas ur ekonomichefen. Vi fick ändå känslan av att detta fränsteg från RR till stor del beror på de relativa fördelar det innebar att rapportera enligt BFN i detta sammanhang. Först och främst verkade det vara komplexiteten av att redovisa enligt RR som avgjorde beslutet. Förvärvet av Ringfors var en händelse som ligger utanför företagets vanliga rapportering, och uppfattades därför som komplicerat och resurskrävande. Förklaringen är i sådana fall den relativa fördelen att spara de resurser i form av tid och pengar som redovisning enligt RR skulle kosta för företaget. Beslutet att använda sig av BFNs vägledning i detta fall tyder också på att Lunds energi tar till vara möjligheterna till flexibilitet i sin redovisning, i detta fall i valet mellan RR och BFN.

Ett annat tecken på opportunism i Lunds energis attityd till redovisning är att de medger att de kan tänka sig att byta redovisningsprincip i syfte att förbättra soliditeten vid en låneförhandling. Det framgår också att om resultatet gick att påverka genom ett byte av redovisningsprincip, skulle det bytet ske om resultatet påverkades på ett fördelaktigt sätt. Dessa tendenser anser vi ger en tydlig indikation på att Lunds energi vid sina val av redovisningsprinciper prioriterar de alternativ som ger relativa ekonomiska fördelar.

De kostnader som ett byte skulle orsaka i form av omvärderingskostnader är ytterligare ett exempel på hur relativa ekonomiska fördelar påverkar Lunds energis inställning till att byta redovisningsprincip. Erfarenheten från att omvärdera företags tillgångar vid företagsförvärv har lämnat en bitter eftersmak i form av dyra värderingskostnader och resurskrävande arbete med boksluten. Denna erfarenhet verkar starkt påverka ekonomichefens inställning till att börja värdera till verkligt värde. I slutändan verkar det dock, trots denna tidigare erfarenhet, vara huruvida fördelarna av omvärderingen är större än nackdelarna av omvärderingen som avgör ett framtida beslut.

5.2.4 Intressentkrav

Lunds energis största ägare och därmed mest inflytelserika intressent är Lunds kommun. Av ekonomichefens utsaga framgick att det för kommunen var viktigt att få en så jämn utdelning som möjligt. En del av anledningen till att ett byte av värderingsprincip till värdering till verkligt värde inte har intresserat Lunds energi var enligt ekonomichefen att utdelningen baserar sig på redovisat resultat. Han menar att de ökade värdet som eventuellt uppstår vid en omvärdering till verkligt värde är ”teoretiska pengar” som inte baseras sig på några reella kassaflöden. Detta konstaterande är korrekt, men vi tycker att samma problematik även gäller för det redovisade resultatet. Därför tycker vi inte att ekonomichefens resonemang är särskilt hållbart.

En framtida omvärderingsfond, som enligt IAS 16 går till balanserade vinstmedel, skulle alltså inte påverka Lunds energis utdelningsbara medel. En fråga vi ställer oss här är, med tanke på hur viktigt det verkar vara för företaget att kunna dela ut en jämn summa till kommunen varje år, varför inte en ändring av vad som utdelningen baserar sig på kan tänkas? Särskilt med tanke på att det klart och tydligt i IAS 16 framgår att en del av de balanserade vinstmedel som uppstår genom omvärdering får delas ut.

5.2.5 Rättvisande bild?

Det intryck som vi får av Lunds energis inställning till redovisning, som förmedlats genom svar på våra frågor, är att det viktigaste för dem är att uppfylla de lagliga krav som ställs på deras rapportering. Utöver detta verkar det vara relativa ekonomiska fördelar som spelar störst roll. I kontrast till detta står svaret på den direkta frågan om vad som är viktigast för företaget vid ett byte av redovisningsprincip. Då är det helt plötsligt att ge en rättvisande bild av företagets ekonomiska ställning. Vi tycker att detta är motsägelsefullt, och det framstår som att detta svar ges därför att det är det de tror är det mest politiskt korrekta. Ingen annanstans i vår undersökning av Lunds energi har något antytts som tyder på att en rättvisande bild är med bland de faktorer som avgör deras val i

redovisningsfrågor. Frågan vi ställer oss är vilka motiv företaget har att vilja ge oss intrycket av att de är måna om att ge en rättvisande bild, när det av våra mer öppna frågor framgår motsatsen. Den tanke som först slår oss är att de vill framstå som redovisningsetiskt medvetna. En annan förklaring är att de inte har helt klart för sig vad de tycker, och därför svarar inkonsekvent på frågor som de inte förberetts på.

5.2.6 Slutsats om Lunds energi

I nuläget ser inte Lunds energi någon anledning att övergå till värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar. Företaget överlåter i stor utsträckning den här typen av frågor till sin revisor, som hittills inte uppmärksammat dem på några fördelar som en övergång skulle innebära. De har dock planerat att övergå till IFRS någon gång inom en snar framtid, till följd av de externa krav som ställs på dem, och kommer därför antagligen att se över dessa frågor mer noggrant framöver. Vi tror av den inställning som förmedlats genom de djupgående intervjuer vi genomfört, att ett byte till IAS 16 alternativprincip skulle genomföras om det visar sig att företaget på så sätt kan uppnå relativa ekonomiska fördelar.

5.3 Analys av Wallin & Dalholm

5.3.1 Wallin & Dalholms kännedom om IASB och

Som beskrivits i teoridelen förekommer det olika aspekter vid val av redovisningsprincip. En av dessa är kommunikationsaspekten som påverkar företagets syn på normgivaren. Att företaget inte kände till IASB väl nog för att ge en klar bild av organisationen gör att vi inte direkt kan bedöma deras respekt för organisationen. Anledningen till deras bristande kunskap om organisationen tror vi beror på att det tidigare inte har berört företaget. Under intervjun framkom det dock att de blivit informerade av sin revisor att nya regler var på gång från IASB och detta såg till synes ej som något negativt hos våra intervjuobjekt.

5.3.2 Opportunistiska tendenser i Wallin & Dalholm

Vi ser en del inslag av opportunism i företagets syn på IAS 16. Ekonomichefen talade bland annat om att det är viktigt att se till vilken typ av tillgångar vi talar om. Hon tog då upp företagets pressar som exempel, och berättar att det verkliga värdet av pressarna kan falla från år till år på grund av snabb teknikutveckling. Däremot är hon positiv angående värdering till verkligt värde av fastigheter, vars värde enligt economichefen håller sig relativt konstant från år till år. Vi tycker oss då kunna urskilja att företaget skulle använda sig av olika värderingar på olika typer av tillgångar, alltså precis det som IAS 16 ger utrymme för. Företaget säger sig själv tycka att flexibilitet i redovisningsreglerna är relativt obetydligt vilket vi anser något motsägelsefullt då de enligt ovan skulle vara positiva till att värdera olika tillgångar enligt olika principer. Denna motsägelse tror vi beror på att företaget inte fullt ut förstått att flexibiliteten i IAS 16 skulle kunna verka till företagets fördel då de därigenom får möjlighet att värdera sina tillgångar enligt de principer de önskar. Det verkar dock som om företaget har kompetensen och resurserna att göra denna omvärdering då de är ett företag med få olika typer av tillgångar. Vi anser dessutom att kostnaden för denna omvärdering, speciellt då av fastigheter, skulle kunna hållas nere. Det faktum att företaget redan vid tidigare tillfälle omvärderat fastigheterna till verkligt värde med hjälp av värderingsmän, gör att kostnaderna är kända för företaget. Detta kan vara en bidragande orsak till att förändringsmotståndet mot nya redovisningsregler är lågt inom företaget.

5.3.3 Val av redovisningsprincip i Wallin & Dalholm

Användarvänligheten hos de nya reglerna spelar roll vid ett eventuellt byte av redovisningsprincip enligt de teorier som presenterats tidigare om att mindre företag skulle avskräckas av mer komplicerade regler. Att värdering till verkligt värde är mer komplicerat än traditionell värdering till historiska anskaffningsvärden, skulle därför kunna spela roll för Wallin & Dalholms inställning till att byta redovisningsprincip. Denna teori verkar dock inte stämma överens med företagets synsätt. Detta framkommer tydligt då de intervjuade berättar att de tycker det blir enklare och mindre arbetsamt att anpassa sig till nya

redovisningsregler desto längre de arbetat med redovisning. Wallin & Dalholm tror också att företag av mindre storlek har lättare att omvärdera jämfört med större företag, då de mindre företagen normalt sett har ett färre antal olika tillgångar. Att komplexitet i reglerna skulle överskugga eventuella fördelar med redovisningsförändringen verkar inte heller stämma överens med Wallin & Dalholms situation. Detta framkommer då ekonomichefen är positivt inställd till redovisningsförändringar som skulle kunna öka företagets egna kapital, även om reglerna (eller värderingen i detta fall) skulle vara komplicerade och mer resurskrävande. Detta visar sig extra tydligt då företaget anser att den viktigaste aspekten vid ett byte av redovisningsprincip är resultatpåverkan.

Vi har under intervjuerna inte heller kunnat urskilja något generellt motstånd mot byte av redovisningsprincip, varken på det individuella eller sociala planet. Detta beror enligt oss på att det inom företaget råder en öppenhet och vilja att anpassa sig till nya redovisningsregler. Denna öppenhet och vilja tror vi beror på att förändringar av redovisningsförutsättningar i företaget snarare ses som möjligheter än potentiella hot.

Företaget har tidigare sett nyttan av att värdera sina fastigheter till verkligt värde i de kontrollbalansräkningar som upprättats. Att de inte efter det funderat vidare på att använda sig av verkligt värde i sin ordinarie redovisning tycker vi är märkligt. Vi antar att detta beror på att de inte tidigare känt till det exakta innehållet i IAS 16. Wallin & Dalholm tycker det kan vara svårt att förklara sin egentliga finansiella ställning för långivare på grund av de låga bokförda värdena som redovisning till historiska anskaffningsvärden har föranlett. Bland annat gäller detta företagets fastigheter som enligt ekonomichefen har ett lägre bokfört värde än verkligt värde. Vi håller med ekonomichefen om att värdering till verkligt värde i dessa fall skulle ge en mer rättvisande bild. Genom en omvärdering av fastigheterna skulle de kunna förbättra soliditeten och på så sätt ge en mer positiv bild av företaget för potentiella långivare. Viss kritik riktas dock mot denna värdering av fabriksfastigheter och även mot avsaknaden av marknader för denna typ av tillgång. Vi anser dock att detta inte är något större problem i detta fall, då värderingsmän redan vid tidigare tillfälle har gjort en uppvärdering av fastigheterna till verkligt värde. Även om det inte per definition ger ett exakt

verkligt värde så skulle det ge ett bra jämförande värde då objektiviteten uppehålls genom att värderingen utförs av oberoende värderingsmän.

Vi håller med företaget om att det skulle vara fördelaktigt för dem att kunna behålla möjligheten att värdera sina pressar till historiska anskaffningsvärden på grund av den snabba tekniska utvecklingen på området. En värdering till verkliga värden skulle här på kort sikt kunna vara förödande för mindre företag då de är mer känsliga, jämfört med större företag, för denna typ av resultatpåverkan. Vi anser inte att nyttan med att värdera dessa tillgångar till verkligt värde överväger nackdelarna i ett mindre företag som riskerar att få ett negativt eget kapital på grund av en drastisk värdeminskning till följd av ny teknologi. Även denna möjlighet till flexibilitet verkar till företagets fördel och bör därför påverka deras inställning till IFRS.

Vid en implementering av IAS 16 skulle det inte uppkomma något problem i frågan om olika värderingsgrunder för olika typer av tillgångar. Regeln öppnar upp för just denna typ av flexibilitet. Pressarna skulle alltså kunna värderas enligt huvudprincipen i IAS 16 medan fastigheterna skulle kunna värderas enligt alternativprincipen i samma regel.

5.3.4 Intressenter och redovisningens syfte

Vid en eventuell implementering av IFRS kommer företagets huvudsakliga intressenter fortfarande vara de samma, men vi tror däremot att företaget får en möjlighet att presentera sig på ett attraktivare sätt gentemot dessa intressenter genom värdering till verkligt värde av till exempel fastigheter. Med anledning av detta tror vi att företagets inställning till IFRS kan komma att påverkas positivt. Vi anser att även staten och framförallt då Skatteverket är en av huvudintressenterna i mindre företag. Frågan är då hur de ser på denna omvärdering av materiella tillgångar. Detta ligger dock utanför studiens ram och kommer inte att närmare diskuteras här.

Redovisningen används även internt i företaget för nyckeltalsuppföljning och budgeteringsarbete. Då den interna redovisningen är oreglerad anser vi att en del av inventarierna här kunde tas upp till verkligt värde enligt nyttjandevärdesmodellen. Vi syftar då främst på pressarna som även nämnts ovan. Detta skulle göra det lättare för företaget att utvärdera om dessa inventarier verkligen genererade de intäkter man önskar och har ställt upp som mål vid investeringskalkyleringen. Den interna redovisningen kommer dock inte direkt att påverkas av ett införande av IFRS och vi kommer därför inte att diskutera detta vidare.

5.3.5 Ägarbild

Problemet med att företagsledningen försöker blåsa upp företagets intäkter för att maximera den egna förmögenheten, på bekostnad av aktieägarna, vid finansiella kriser anser vi vara nästintill obefintlig i ett företag som Wallin & Dalholm. Detta beror till stor del på att företagsledningen och ägarna är samma personer eftersom det handlar om ett mindre familjeägt företag. Denna teori skulle i praktiken innebära att de avsiktligt "lurar" sig själva i detta fall, vilket vi inte anser är speciellt troligt. I samma teoriavsnitt presenteras en studie som visar att företag som använder sig av större revisionsfirmor tillämpar mindre earnings management än andra företag. Då Wallin & Dalholm använder sig av KPMG och då företag som använder sig av större revisionsfirmor är mindre benägna att redovisa selektivt finner vi få belegg för att företaget använder sig av earning management. Vi tror dock att ett eventuellt införande av IFRS kan öka den selektiva redovisningen i företaget genom de olika värderingsgrunder reglerna ger upphov till i kombination med den opportunist som finns i företaget.

5.3.6 Slutsats om Wallin & Dalholm

Om det slutligen bestäms att IFRS kommer att implementeras för onoterade företag anser vi att Wallin & Dalholm inte kommer ha några problem att ta till sig och förstå de fördelar som det ger företaget. Dessa främsta fördelar är att företaget får möjlighet att redovisa olika typer av materiella anläggningstillgångar enligt de

värderingsprinciper som ger dem flest relativa fördelar inom IAS 16s ramar. Även om företaget inte känner till själva organisationen IASB speciellt väl är de positivt inställda till innehållet i IAS 16. Då företaget är öppet för nya regler och inte avskräcks av komplexiteten i omvärderingen, om de ger relativa fördelar, tror vi inte att en tvingande lagstiftning behövs för att Wallin & Dalholm ska byta redovisningsprincip. Vi tror alltså slutligen att företaget skulle välja att tillämpa IAS 16 redan vid ett stadie där det är frivilligt för onoterade företag att göra så.

5.4 Jämförande analys och diskussion

Gemensamt för alla tre fallföretagen är att de har dålig kännedom om organisationen IASB. Något som skiljer sig åt här är dock att Lunds energi kände till IFRS, även om kunskapen om IAS 16 och dess alternativprincip var bristfällig även här. Att de inte kände till organisationen och regelverket särskilt väl kan bero på att det inte är något som varit aktuellt för dessa företag tidigare. Det var dock något överraskande för oss att personer som arbetar med redovisning inte är bättre insatta i aktuella redovisningsfrågor. En annan anledning till att kännedomen var låg kan vara att organisationen i första hand riktar sig till noterade företag. Att Lunds energi har en något bättre kännedom tror vi beror på att deras revisor upplyst om att IFRS antagligen kommer att införas även för offentliga företag. Kunskapen om IASB och IFRS är för tillfället bristfällig i samtliga fallföretag och vi misstänker därför att det kan vara likadant i andra liknande företag.

En gemensam inställning bland företagen var att de inte ansåg att flexibilitet i redovisningen var något viktigt. Vi såg trots detta att företagen mer eller mindre utnyttjat sig av eller skulle vilja utnyttja möjligheter till flexibilitet i redovisningen. Att det inte är något de själva angett som viktigt tror vi beror på att flexibiliteten hittills bara använts i undantagssituationer och därför inte är något som de i första hand ser som viktigt bland mer övergripande redovisningsfrågor. Vi tror att flexibiliteten i IAS 16 är något som kommer att ses som positivt av företagen om regeln införs. Om de sen kommer att tillämpa alternativprincipen tror vi beror på de relativa fördelar de eventuellt kan få härigenom.

När det gäller komplexiteten i redovisningsreglerna skiljer sig företagens inställning märkbart åt. I Wallin & Dalholm verkar komplexiteten avskräcka mindre än i de två andra företagen. I Lunds energi uppfattas komplexiteten som något besvärligt och så länge de inte är övertygade om att fördelarna tydligt överstiger nackdelarna kommer den mer komplexa principen att väljas bort. Höie verkar vara det företag som avskräcks mest av att behöva sätta sig in i någon ny, komplex princip. Med anledning av vad som beskrivits ovan går det inte att dra några generella slutsatser företagen emellan angående synen på komplexitet. Vi tror att viljan att sätta sig in i nya principer har mer att göra med personliga egenskaper hos beslutsfattare än vad det har att göra med någon av de tre faktorer som skiljer företagen åt. En faktor vi generellt tror påverkar är huruvida företaget har erfarenhet, positiv eller negativ, av att tillämpa nya regler.

En generell inställning är att värdering till verkligt värde ger en mer rättvisande bild jämfört med värdering till historiska anskaffningsvärden. Både Lunds energi och Höie säger sig tycka att det är viktigt att ge en rättvisande bild av företagets ekonomiska ställning i sin redovisning. I praktiken verkar dock detta vara mindre viktigt för samtliga av företagen. Att Wallin & Dalholm är det enda företaget som är konsekvent i sin syn på rättvisande bild tror vi kan bero på att det är ett familjeägt företag som därför inte har några externa ägare att känna ansvar inför. Vi tror att de två andra företagens dubbla budskap i det här fallet kan bero på att de känner ett ansvar inför ägarna att ge en politiskt korrekt bild utåt. Gemensamt för alla företagen kan sägas vara att rättvisande bild ses som positivt om en rättvisande bild också medför relativa fördelar för företaget.

Vi ser mer eller mindre opportunistiska tendenser i alla tre företagens attityd till redovisning. Tydligast visar det sig i Lunds energi som på ett tydligt sätt visar flera exempel på ett opportunistiskt beteende. Vad gäller alternativprincipen i IAS 16 så har både Lunds energi och Wallin & Dalholm tydligt indikerat att det skulle vara intressant att tillämpa denna princip i den mån det medför fördelar för dem. En viktig anledning till att Höie inte visar samma intresse för denna alternativprincip är enligt oss att den förmodligen inte skulle gynna dem. Det verkar inte som någon av de tre faktorer som skiljer företagen åt spelar någon

större roll vad gäller opportunistisk. Vi hade däremot inte väntat oss att se störst opportunistiska tendenser i ett kommunägt företag.

Vid en jämförande analys av företagens generella inställning till införandet av IAS 16 kan sägas att inget av företagen verkar vara direkt negativa. Detta tror vi beror på att möjligheten att fortsätta redovisa till historiska anskaffningsvärden finns kvar även vid ett införande. Det som tillkommer är alltså en möjlighet och ingen förpliktelse att göra något annorlunda än dagens redovisning. När det gäller inställningen till att verkligen byta värderingsprincip skiljer företagen sig åt desto mer. Den mest positiva inställningen har Wallin & Dalholm som också har de mest uppenbara relativa ekonomiska fördelarna att hämta i denna värdering. De har också ett relativt svagt förändringsmotstånd och ett positivt förhållningssätt gentemot nya redovisningsregler och rekommendationer. Lunds energi har en mer blandad inställning eftersom de i dagsläget inte ser de fördelar som ett byte skulle kunna medföra samtidigt som de avskräcks något av komplexiteten i värderingen till verkligt värde. Skulle de däremot finna att de relativa fördelarna överstiger nackdelarna skulle deras inställning bli positiv. Minst intresse för alternativprincipen i IAS 16 finner vi i Höie. Detta beror på avsaknaden av relativa fördelar samtidigt som förändringsmotståndet är starkt i företaget. Slutligen kan vi säga att det bland dessa tre företag verkar vara de relativa fördelarna som har störst inflytande på den inställning som de har till ett byte av redovisningsprincip i dessa fall.

6. Slutord

Enligt förslag i utredningen SOU2003:71 kan IFRS komma att införas även för onoterade företag inom en snar framtid. Vi vet ännu inte om detta förslag kommer att antas men möjligheten finns och det är därför intressant att se hur onoterade företag ställer sig till detta. Någon generell bild av dessa företags inställning till IFRS har ännu inte utkristalliserats. Vår studie kan bidra med att ge en, om än ej generell, bild av hur tankegångarna i onoterade företag kan se ut och hur de kommer att reagera på en eventuell möjlighet att tillämpa IAS 16.

Vi tror också att vår studie kan fungera bra som underlag för vidare studier inom området. Exempelvis tror vi att denna studie skulle kunna ge uppslag på vilken typ av frågor som kan vara intressanta att ställa i en enkätundersökning. En sådan enkätundersökning skulle kunna ge en mer generell bild av onoterade företags inställning till IFRS och ett eventuellt byte av redovisningsprincip.

7. Referenslista

Anthony, Robert N (1976), 'A case for historical cost', *Harvard Business Review*, 54(6): 69.

Artsberg, Kristina (2003), *Redovisningsteori –policy och –praxis*, Malmö: Liber ekonomi.

Barth, Mary E & Landsman, Wayne R (1995), 'Fundamental issues related to using fair value accounting for financial reporting', *Accounting Horizons*, 9(4): 97.

Bokföringsnämndens Allmänna Råd, FARs samlingsvolym 2004 del 1

Chambers, R J (1994), 'Historical cost- Tale of a false creed', *Accounting Horizons*, 8(1): 76.

Cheney, Paul E (1976), 'A review of some objections to fair value accounting', *Management Accounting*, 57(12): 29.

Cohen, Jeffrey R, Pant, LaurieW & Sharp, David J, (2000), 'Project Earnings Manipulation: An Ethics Case Based on Agency Theory', *Issues in Accounting Education*, 15(1): 89.

Cormier, Denis & Magnan, Michel (1996) 'Decisions, decisions: What motivates managers to choose certain policies and methods?' *CA Magazine* Sep 1996; 129(7): 38.

Dietrich, J Richard, Harris, Mary & Muller, Karl A (2001), 'The reliability of investment property fair value estimates', *Journal of Accounting and Economics* 30:125-158.

Ericsson, Fredrik & Karlsson, Fredrik (2001), 'Verkliga värden- En studie av värderingsreglerna i IAS 39, 40 och 41 utifrån ett redovisningsteoretiskt perspektiv', Företagsekonomiska institutionen vid Lunds Universitet

Henriksen, Eldon S & Van Breda, Michael F (2001), *Accounting theory*, Boston: McGraw-Hill.

Ijiri, Yuji (1975), *Theory of Accounting Measurement*, Sarasota: American Accounting Association.

Jacobsen, Dag Ingvar (2002), *Vad, hur och varför?- om metodval i företagsekonomiska och andra samhällsvetenskapliga ämnen*, Lund: Studentlitteratur.

Jönsson Lundmark, Birgitta (1999), *IASC och IAS- en introduktion*, Stockholm: KPMG.

Kam, Vernon (1986), *Accounting theory*, New York: Wileys.

Kelly-Newton, Lauren (1980), *Accounting Policy Formulation: The Role of Corporate Management*, Reading: Addison-Wesley publ. Comp.

Lekvall, Per & Wahlbin, Clas (2001), *Information för marknadsföringsbeslut*, Göteborg: IHM förlag.

Lennard, Andrew (1993), 'The death knell for historical cost?', *Accountancy*, 111(1197): 91.

Olausson, R och Hjerpe, C (2004), 'Värdering av materiella tillgångar vid övergång till IFRS', Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet, Dept. Of Business Administration

Palliam, Ralph & Shaloub, Zeinab (2003), 'The Phenomenology of Earnings Management within the Confines of Agency Theory', *International Journal of Value-Based Management*, 16: 77-88.

Redovisningsrådets rekommendationer, FARs samlingsvolym 2004 del 1

Schroeder, Richard G & Clark, Myrtle W (1998), *Accounting theory- text and readings*, New York: Wiley.

Warfield, Terry D, Wild, John J & Wild, Kenneth L (1994), 'Managerial ownership, accounting choices and informativeness of earnings', *Journal of Accounting and Economics*, 20: 61-91.

ÅRL, FARs samlingsvolym 2004 del 1

Elektroniska källor

http://europa.eu.int/eur-lex/sv/archive/2003/l_26120031013sv.html, EUs officiella översättning av IAS, 040510

<http://www.sou.gov.se/avslutadeutred/departementsordning/justitie/2002.htm>,

SOU 2003:71 Internationell redovisning i svenska företag, 040412

Muntliga källor

Peter Svensson, Föreläsare FEK 516, Delkurs strategiska samspel, HT 2003, Företagsekonomiska institutionen

Respondenter

Ulf Persson, ekonomichef Höie AB, 2004-05-06, 2004-05-13

Agneta Carlsson, VD Höie AB, 2004-05-13

Göran Strandberg, ekonomichef Lunds energi, 2004-05-08, 2004-05-14

Nils-Ove Rasmusen, VD Lunds energi, 2004-05-14

Annika Jalgen, ekonomichef Wallin & Dalholm, 2004-05-06, 2004-05-14

Christer Wallin, VD Wallin & Dalholm, 2004-05-18

Bilaga 1

Intervjufrågor

IASB

- Vad vet/ känner ni till om IASB?
- Vad anser ni om IASB?
- Vad anser ni om införandet av IFRS i Sverige från 2005?
- Har ni inom företaget diskuterat detta faktum och förberett er?

Redovisningens syfte

- Vad har er redovisning för huvudsyfte? *Måste göras? Intressenter?*

Historiska anskaffningsvärden

- Hur tycker ni att det fungerar med dagens redovisning till historiska anskaffningsvärden?
- Ger den enligt er mening en rättvisande bild av värdet av företags tillgångar?
- Finns det några brister i den här redovisningen?

Verkliga Värden

- Vad anser ni om värdering av materiella tillgångar till verkliga värden?
- Fördelar resp. nackdelar, enligt er mening, med värdering till verkliga värden?
- Vad anser ni om IAS 16 definition av verkliga värden?
- Skulle denna värdering ge en mer rättvisande bild jämfört med anskaffningsvärde?

- Hur skulle denna värdering fungera i praktiken i ert företag?
- Hur tror ni era tillgångar skulle påverkas? Öka eller minska?
- Hur ser ni på objektiviteten med tanke på att värderingen ska göras av en oberoende värderingsman?
- Kommer tillförlitligheten i värderingen att finnas kvar?

Byte av redovisningsprincip

- Skulle ni, om möjligheten fanns, byta redovisningsprincip?
- Varför? Varför inte?
- Vilka faktorer skulle kunna ligga till grund för beslut om ett byte av redovisningsprincip?
- Tidigare erfarenhet av byte av redovisningsprincip?
- Har ni inom företaget diskuterat dessa frågeställningar tidigare? Vad framkom? Om inte, varför?
- Tycker ni att det bör vara någon skillnad i redovisningen mellan onoterade och noterade företag?
- Hur ser granskningen av redovisningen ut idag?
- Hur kan granskningen komma att förändras om även onoterade företag måste redovisa enligt IFRS/ IAS?